

FIRMA i PRAWO

tydzień z komentarzami

DGP gazetaprawna.pl
DZIENNIK.PL FORSAL.PL

Wtorek
26 kwietnia 2016
nr 80 (4227)

Piotr Zimmerman
doradca
restrukturyzacyjny
w Zimmerman Filipiak
Restrukturyzacja SA

Předstawiamy kolejną część komentarza do ustawy z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. poz. 978 ze zm.; dalej: p.r.). Omawiamy w niej normy prawne zawarte w art. 161–188 p.r. Artykuły 161–163 dotyczą propozycji układowych, artykuły 164 i 165 regulują zatwierdzenie układu, a artykuły 166–172 – skutki, jakie niesie za sobą układ. Artykuły 173–175 dotyczą z kolei zmian, jakim może podlegać układ, a artykuły 176–179 normują zasady uchylecia i wygaśnięcia układu. Artykuły 180–188 regulują instytucję układu częściowego. Tę część komentarza rozpoczyna omówienie przepisów dotyczących dopuszczalnych propozycji treści układu obejmujących podział wierzycieli na grupy, możliwość przyznania korzystniejszych warunków restrukturyzacji oraz restrukturyzacji zobowiązań pracowników. Kolejne przepisy regulują zasady zatwierdzania układu, w szczególności określają tryb postępowania i przesłanki odmowy zatwierdzenia układu. Przepisy p.r. normują również skutki zatwierdzenia układu, zwłaszcza wobec wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo, trwających

postępowań egzekucyjnych i funkcji nadzorca wykonania układu. Prawo restrukturyzacyjne przewiduje możliwość zmiany zatwierdzonego układu, a także jego uchylecia na wniosek określonych podmiotów. Możliwa jest również sytuacja, w której zatwierdzony układ wygaśnie. W niektórych postępowaniach restrukturyzacyjnych można zawrzeć układ częściowy dotyczący tylko niektórych zobowiązań. Muszą one jednak zostać w odpowiedni sposób wyodrębnione, a propozycje układowe muszą spełniać określone ograniczenia. Układ częściowy to nowość w polskim ustawodawstwie dotyczącym postępowania z dłużnikami niewypłacalnymi. ©

Poprzednie części komentarza ukazały się:

- cz. 1 – 22 września 2015 r. (DGP nr 184),
 - cz. 2 – 27 października 2015 r. (DGP nr 209),
 - cz. 3 – 24 listopada 2015 (DGP nr 228),
 - cz. 4 – 29 grudnia 2015 (DGP nr 252),
 - cz. 5 – 26 stycznia 2016 r. (DGP nr 16),
 - cz. 6 – 23 lutego 2016 r. (DGP nr 36),
 - cz. 7 – 22 marca 2016 r. (DGP nr 56).
- Następna część komentarza ukaze się 17 maja 2016 r.

TYDZIEŃ Z KOMENTARZAMI – BAZA PUBLIKACJI

W tygodniku Firma i Prawo komentowaliśmy ustawy:

- z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej
- z 5 lipca 2001 r. o cenach
- z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych
- z 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze
- z 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych
- z 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych
- z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym
- z 12 grudnia 2012 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów
- z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji
- z 14 grudnia 2012 r. o odpadach
- z 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta
- z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym

Przeoczył ty tygodnik?

Znajdziesz go w wydaniach DGP na www.edgp.gazetaprawna.pl

Ustawa z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (cz. 8)

(Dz.U. z 2015 r. poz. 978 ze zm.)

Art. 161. [Podział wierzycieli na grupy, listy]

1. Propozycje układowe mogą przewidywać podział wierzycieli na grupy obejmujące poszczególne kategorie interesów, w szczególności:

- 1) wierzycieli, którym przysługują wierzytelności ze stosunku pracy i którzy wyrazili zgodę na objęcie ich układem;
 - 2) rolników, którym przysługują wierzytelności z tytułu umów o dostarczenie produktów z własnego gospodarstwa rolnego;
 - 3) wierzycieli, których wierzytelności są zabezpieczone na składnikach majątku dłużnika hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską, a także przez przeniesienie na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa, i którzy wyrazili zgodę na objęcie ich układem;
 - 4) wierzycieli będących współnikami lub akcjonariuszami dłużnika będącego spółką kapitałową, posiadających udziały lub akcje spółki zapewniające co najmniej 5% głosów na zgromadzeniu współników albo walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, chociażby przysługiwały im wierzytelności wymienione w pkt 1–3.
2. Listy przyporządkowujące poszczególnych wierzycieli do grup sporządza nadzorca sądowy albo zarządca po zatwierdzeniu spisu wierzytelności, jeżeli podziału na grupy nie dokonano w spisie albo dokonany podział jest niezgodny z aktualnymi propozycjami układowymi.
3. W postępowaniu o zatwierdzenie układu listy wierzycieli sporządza nadzorca układu.

komentarz

■ **Przyczyny podziału wierzycieli na grupy.** Wierzyciele w postępowaniu restrukturyzacyjnym mogą mieć bardzo odmienn

ne interesy. Różnice te są odzwierciedlone w podziale funduszy masy w ewentualnym postępowaniu upadłościowym. Różna kolejność i sposób zaspokojenia w likwidacji sprawiają, że różne muszą być propozycje układowe dla tych wierzycieli w postępowaniu restrukturyzacyjnym, tak aby zaproponować dla nich propozycje układowe korzystniejsze niż likwidacja. Gdyby postępowanie restrukturyzacyjne miało doprowadzić do pokrzywdzenia wierzycieli, sąd byłby zmuszony do jego umorzenia. W związku z powyższymi uwagami konieczne jest odpowiednie zakwalifikowanie poszczególnych wierzytelności, tak aby w zakresie poszczególnych kategorii interesu wierzyciele mogli się wypowiedzieć w sprawie układu. Podział na grupy musi odpowiadać przewidywanemu przez autora propozycji zróżnicowaniu stopnia i sposobu zaspokojenia wierzycieli stosownie do ich interesu.

- **Pracownicy.** Pierwsza kategoria interesu obejmuje pracowników, których wierzytelności powstałe przed ogłoszeniem upadłości byłyby w toku postępowania upadłościowego zaspokojone w kategorii pierwszej. Należności pracownika są objęte układem o tyle, o ile wierzyciel wyraził na to zgodę. Grupa ta powinna obejmować również FGŚP, o ile wyraził zgodę na objęcie jego wierzytelności układem.
- **Rolnicy.** Ustawodawca w drugiej kategorii interesów wymienia rolników, którym przysługują wierzytelności z tytułu umów o dostarczenie produktów z własnego gospodarstwa rolnego. Takie wierzytelności w ewentualnym postępowaniu upadłościowym również podlegają zaspokojeniu w kategorii pierwszej, a należności rolników są objęte układem z mocy prawa.

PRZYKŁAD 1

Jedna osoba, a na wielu listach

Pracownik, któremu przysługują wobec restrukturyzowanej spółki wierzytelności z tytułu stosunku pracy, posiada także wobec niej wierzytelność z tytułu niezapłaconej przez spółkę faktury. W tej sytuacji propozycje układowe powinny uwzględnić pracownika z wierzytelnością pracowniczą w kategorii pierwszej, a z wierzytelnością cywilnoprawną – w kategorii piątej. Wierzyciel jest bowiem ujmowany w tylu kategoriach interesu, ile wierzytelności różnego rodzaju posiada. W tym przypadku pracownik posiadał wierzytelności zaliczane do dwóch kategorii interesu i dlatego został ujęty na dwóch listach. ©

- **Wierzytelności zabezpieczone na majątku dłużnika.** W trzeciej kategorii interesu ujęte są wierzytelności zabezpieczone na majątku dłużnika hipoteką, hipoteką morską, zastawem, zastawem rejestrowym lub zastawem skarbowym, w tym także przez przeniesienie własności rzeczy lub prawa na zabezpieczenie. Mogą one być objęte układem tylko za zgodą wierzyciela, a propozycje układowe dla tych wierzycieli muszą uwzględniać ich szczególnie uprzywilejowaną pozycję w toku likwidacji i mogą być zróżnicowane stosownie do pierwszeństwa przysługującego poszczególnym wierzycielom.
- **Właściciele przedsiębiorstwa dłużnika.** Czwarta kategoria interesu obejmuje wierzycieli, których sytuacja jest odmienna, ponieważ są właścicielami przedsiębiorstwa dłużnika. Propozycje układowe skierowane do udziałowców i akcjonariuszy powinny uwzględniać fakt, że dla nich korzyścią z przyjęcia układu jest w mniejszym stopniu zaspokojenie wierzytelności, a przede wszystkim zachowanie przedsiębiorstwa dłużnika i udziału w jego wartości. Zwykle propozycje te będą zatem mniej korzystne niż dla pozostałych wierzycieli.
- **Inne grupy wierzycieli.** Autor propozycji układowych może dalej dzielić wierzycie-

li ze względu na dający się jednoznacznie wyróżnić rodzaj ich specyficznego interesu. Ustawa nie wskazuje żadnych kryteriów podziału, ale może być on dokonany ze względu na wysokość wierzytelności, terminy płatności, a także charakter zobowiązań.

- **Kryteria podziału wierzycieli.** Podział wierzycieli następuje ze względu na kryteria podmiotowo-przedmiotowe. Według ustawy pierwszeństwo ma kryterium podmiotowe – w grupie czwartej powinny się znaleźć wszystkie wierzytelności służące udziałowcom lub akcjonariuszom, niezależnie od tego, jakie wierzytelności im służą. Pozostałe kryteria mają charakter przedmiotowy – jeden wierzyciel będzie ujęty na tylu listach kategorii interesu, ile różnych wierzytelności posiada. [przykład 1]
- **Podział wierzycieli przy sporządzaniu spisu wierzytelności.** Podział wierzycieli ze względu na kategorie interesu następuje przy sporządzeniu spisu wierzytelności. Zarządca lub nadzorca sądowy dzieli wierzycieli wciąganych do spisu według kategorii wynikających z treści propozycji układowych. Jeżeli w toku dalszego postępowania okaże się, że zmiana propozycji wymaga zmiany podziału lub złożono nowe propozycje z innym podziałem na

grupy, nadzorca sądowy lub zarządca mają obowiązek przygotować tyle list przyporządkowujących poszczególnych wierzycieli do grup, ile różnych podziałów wynika ze złożonych propozycji układowych.

- **Podział wierzycieli w postępowaniu o zatwierdzenie układu.** W postępowaniu o zatwierdzenie układu mogą wystąpić tylko jedne propozycje układowe, w związku z czym listy wierzycieli sporządza nadzorca układu na podstawie przygotowanych przez dłużnika propozycji układowych.
- **Ujęcie na listach wierzycieli, którzy mogą być objęci układem za ich zgodą.** Problem praktyczny pojawia się w sytuacji umieszczenia na listach kategorii interesów wierzycieli, których objęcie układem wymaga ich zgody. O ile konieczność umieszczenia takich wierzycieli jest oczywista, jeśli zgoda została już wyrażona, o tyle w związku z tym, że zgoda może być wyrażona aż do zgromadzenia wierzycieli, łącznie z samym zgromadzeniem wierzycieli, ujęcie ich w spisie z podziałem na kategorie interesu powinno mieć miejsce. Tacy wierzyciele powinni być ujęci w spisie, ale z oznaczeniem „pod warunkiem wyrażenia zgody na objęcie układem”.

Art. 162. [Dopuszczalność przyznania korzystniejszych warunków restrukturyzacji długu]

1. Warunki restrukturyzacji zobowiązań dłużnika są jednakowe dla wszystkich wierzycieli, a jeżeli głosowanie nad układem przeprowadza się w grupach wierzycieli, jednakowe dla wierzycieli zaliczonych do tej samej grupy, chyba że wierzyciel wyraźnie zgodzi się na warunki mniej korzystne.
2. Przyznanie korzystniejszych warunków restrukturyzacji zobowiązań dłużnika jest dopuszczalne wobec wierzyciela, który po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego udzielił lub ma udzielić finansowania w postaci kredytu, obligacji, gwarancji bankowych, akredytyw lub na podstawie innego instrumentu finansowego, niezbędnego do wykonania układu.

komentarz

- **Możliwość różnicowania propozycji układowych.** W postępowaniu restrukturyzacyjnym wierzyciele powinni być traktowani jednakowo. Możliwość różnicowania propozycji układowych komentowana w omówieniu poprzedniego przepisu wymaga podziału na grupy ze względu na kategorie interesu, a wierzyciele zakwalifikowani do danej grupy wydzielonej ze względu na kategorię interesu muszą być traktowani jednakowo. Propozycje układowe muszą być jednolite, identyczne dla wierzycieli każdej kategorii interesu. Jedynie dopuszczalne przez ustawę wyjątki to różnicowanie na korzyść wierzycieli, którzy udzielili kredytu po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, oraz na niekorzyść – za indywidualną zgodą wierzyciela. Możliwe jest również różnicowanie propozycji dla wierzycieli dysponujących zabezpieczeniami rzeczowymi – stosownie do przysługującego tym prawom pierwszeństwa.
- **Poprawianie list dzielących wierzycieli.** Nie składa się propozycji układowych dla poszczególnych wierzycieli ani dla ogółu wierzycieli, ale dla danej grupy wierzycieli wydzielonej ze względu na obiektywne, ściśle określone kryteria. Gdyby doszło do niezgodności podziału dokonanej przez nadzorcę sądowego lub zarządcę w spisie wierzycieli na skutek zmiany propozycji układowych, zarządca lub nadzorca sądowy powinien przygotować i złożyć listy z nowym podziałem. Brak odpowiednich list dzielących wierzycieli nie jest przesłanką do kwestionowania lub poprawiania propozycji układowych.
- **Odrębne traktowanie odsetek.** Możliwe jest odrębne potraktowanie należności głównej i odsetek. Obecnie w postępowaniu upadłościowym od-

setki zostały wyodrębnione do dalszej – trzeciej kategorii – niezależnie od tego, kiedy powstały. Podobnie w postępowaniu restrukturyzacyjnym odsetki należy traktować odrębnie od wierzycielności głównej, a zatem dopuszczalna jest ich redukcja w stopniu innym niż wierzycielności głównej, w tym umorzenie w całości.

- **Drobni wierzyciele.** W odróżnieniu od dawniej obowiązujących ustaw p.r. nie przewiduje przyznania szczególnych korzyści wierzycielom mającym drobne wierzycielności, w ramach tej samej grupy. Jeżeli wierzyciele drobni mają być potraktowani lepiej, muszą zostać wydzieleni do osobnej grupy wydzielonej ze względu na kryterium wielkości wierzycielności.
- **Wierzyciele udzielający finansowania.** Korzystniejsze warunki spłaty dla wierzyciela, który udzielił lub ma udzielić finansowania w postaci kredytu, obligacji, gwarancji bankowych, akredytyw lub na podstawie innego instrumentu finansowego niezbędnego do wykonania układu, mają zachęcić instytucje kredytowe do udzielania kredytów dłużnikom w restrukturyzacji. Kredytodawca uzyskuje w takiej sytuacji korzyści polegające również na korzystniejszych warunkach spłaty pozostałych należności, które w przeciwnym razie podlegałyby restrukturyzacji w układzie. Również prawo bankowe przewiduje, że wypowiedzenie umowy kredytu z powodu utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej lub zagrożenia jego upadłością nie może nastąpić, jeżeli bank zgodził się na realizację przez kredytobiorcę programu naprawczego. Bank ma więc możliwość udzielenia kredytu dłużnikowi niewypłacalnemu, w stosunku do którego otwarto postępowanie restrukturyzacyjne. Bank bierze udział w takim postępowaniu, a jeśli jego wierzycielności są zabezpieczone rzeczowo, może wyrazić zgodę na objęcie układem. Udzielający finansowania ma status szczególny na wypadek niepowodzenia postępowania restrukturyzacyjnego i konieczności ogłoszenia upadłości dłużnika, gdyż w takiej sytuacji podlega zaspokojeniu w pierwszej kategorii. Warunkiem preferencyjnego traktowania jest ogłoszenie upadłości dłużnika w wyniku rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości złożonego nie później niż w trzy miesiące po prawomocnym uchyleniu układu zawartego w postępowaniu restrukturyzacyjnym.

Art. 163. [Restrukturyzacja zobowiązań ze stosunku pracy]

1. Warunki restrukturyzacji zobowiązań ze stosunku pracy nie mogą pozbawiać pracowników minimalnego wynagrodzenia za pracę.
2. Restrukturyzacja dotyczy w równym stopniu zobowiązań pieniężnych i niepieniężnych. Jeżeli wierzyciel w terminie tygodnia od dnia otrzymania zawiadomienia o terminie zgromadzenia wierzycieli z odpisem propozycji układowych sprzeciwił się restrukturyzacji swojej wierzycielności jako wierzycielności niepieniężnej, składając oświadczenie nadzorczy albo zarządcy albo ze względu na charakter wierzycielności niepieniężnej restrukturyzacja nie jest możliwa, wierzycielność ta zmienia się w wierzycielność pieniężną. Skutek ten powstaje z dniem otwarcia postępowania.
3. Warunki restrukturyzacji wierzycielności, o których mowa w art. 161 ust. 1 pkt 3, mogą być różnicowane stosownie do przysługującego im pierwszeństwa.

komentarz

- **Granice redukcji zobowiązań pracowniczych.** Propozycje restrukturyzacji zobowiązań pracowniczych nie mogą przewidywać takiej redukcji, w efekcie której miesięczne wynagrodzenie za pracę okazałoby się mniejsze od wynagrodzenia minimalnego określonego rozporządzeniem Rady Ministrów. Wierzycielności pracownicze są wyodrębnione przez ustawodawcę do odrębnej kategorii interesu i objęte układem

tylko za zgodą pracownika, a więc ze swojej natury powinny być objęte korzystniejszymi warunkami restrukturyzacji niż inne wierzycielności. Nie dotyczy to oczywiście należności pracowniczych za czas po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego – te muszą być zaspokajane na bieżąco, pod rygorem umorzenia postępowania.

- **Restrukturyzacja wierzycielności niepieniężnych.** W razie sprzeciwu wierzyciela wobec objęcia układem wierzycielności o charakterze niepieniężnym następuje obligatoryjne przekształcenie wierzycielności niepieniężnych w pieniężne. Pozwala to wierzycielowi swobodnie wpływać na kształt i ewentualne przekształcenie tej wierzycielności. Jeżeli wierzyciel złoży oświadczenie o swoim sprzeciwie w ustawowym terminie, wywoła z mocą na dzień otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego taki skutek, jaki dla tej wierzycielności miałoby ogłoszenie upadłości dłużnika. Wierzycielność nieodwracalnie zmieni się w wierzycielność o charakterze pieniężnym i będzie podlegała zaspokojeniu na równi z innymi wierzycielnościami pieniężnymi objętymi układem. Jeśli wierzycielność niepieniężna wynika z niewykonanej umowy wzajemnej, nie podlega układowi, chyba że zachodzą przesłanki z art. 150 ust. 3 p.r.
- **Przymusowe przekształcenie wierzycielności niepieniężnych.** Wierzycielności o charakterze niepieniężnym, których restrukturyzacja nie jest możliwa, to takie wierzycielności, których jako niepieniężnych albo obiektywnie, albo w danej sytuacji nie da się zaspokoić ani w żaden sposób przekształcić tak, aby stały się wykonalne. Dla tego typu wierzycielności istnieje jednak jeden sposób restrukturyzacji: zamiana na wierzycielność pieniężną i spłata. Oznacza to postawienie wierzycieli w sytuacji przymusowego, nieodwracalnego i niezależnego od ich woli przekształcenia wierzycielności. Decyzja o zakwalifikowaniu wierzycielności jako poddającej się restrukturyzacji lub nie – należy do nadzorczy lub zarządcy w procedurze przygotowania spisu wierzycielności, a jego decyzja może zostać zakwestionowana w drodze sprzeciwu.
- **Zróżnicowanie propozycji układowych dla wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo.** Propozycje układowe dla wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo mogą być zróżnicowane stosownie do przysługującego tym wierzycielom pierwszeństwa. Celem takiego rozwiązania jest takie sprecyzowanie treści propozycji, aby wierzyciel miał interes ekonomiczny w wyrażeniu zgody na przystąpieniu do układu.
- **Cel zróżnicowania propozycji układowych.** Dopasowanie propozycji układowych do przysługującego wierzycielom pierwszeństwa umożliwia indywidualne potraktowanie każdego z wierzycieli zabezpieczonych. Przy wyliczaniu stopnia redukcji, sposobu zaspokojenia lub czasu trwania odroczenia zapłaty dłużnik może wziąć pod uwagę zarówno łatwość zbycia przedmiotu zabezpieczenia, prawdopodobieństwo szybkiego znalezienia nabywcy na rynku, jak i taki czynnik jak stopa oprocentowania wierzycielności poprzedzającej konkretnego wierzyciela co do prawa.
- **Zbliżenie stopnia zaspokojenia wierzyciela zabezpieczonego do siły ekonomicznej jego zabezpieczenia.** Treść propozycji układowych przewidujących ich zróżnicowanie stosownie do przysługującego uprawnionym pierwszeństwa jest kolejnym sposobem zbliżenia stopnia zaspokojenia wierzyciela zabezpieczonego rzeczowo do rzeczywistej ekonomicznej siły tego zabezpieczenia. Pierwszym jest natomiast ustalenie, w jakiej części wierzyciel prawdopodobnie zostanie zaspokojony w drodze układu, i w jakiej konsekwentnie jest objęty w ogóle układem.
- **Część wierzycielności objęta i nieobjęta układem.** Największym ryzykiem dla dłużnika przygotowującego propozycje układowe wobec wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo jest to, że mimo ograniczenia zakresu objęcia ich wierzycielności układem nie wyrażą oni zgody na objęcie układem całej ich wie-

rytelności. W takiej sytuacji wierzycielność będąca całością z punktu widzenia prawa cywilnego składa się z dwóch odrębnych części – jednej objętej układem i drugiej – której układ nie dotyczy. Wierzycielność w części nieobjętej układem może być przez wierzyciela dochodzona w drodze egzekucji już w trakcie postępowania układowego lub po zakończeniu albo umorzeniu postępowania sanacyjnego. Nie ma on jednak możliwości zaspokojenia w tym trybie tej części wierzycielności, która jest objęta układem. Przedmiot zabezpieczenia może w drodze egzekucji zostać użyty tylko raz do zaspokojenia zabezpieczonej wierzycielności. W efekcie, po przeprowadzonej egzekucji, wierzyciel pozostanie z niezaspokojoną i już dłuższą niezabezpieczoną częścią wierzycielności. Wprowadzenie tego mechanizmu powinno zatem zachęcić wierzycieli do wyrażania zgody na objęcie ich wierzycielności układem, co zapewni im utrzymanie zabezpieczenia całej wierzycielności, skutecznego w pełni również w razie niepowodzenia układu.

Rozdział 3

Zatwierdzenie układu

Art. 164. [Rozprawa, postanowienie]

1. Układ przyjęty przez zgromadzenie wierzycieli zatwierdza sąd, zawierając w sentencji postanowienia treść układu.
2. Rozprawa wyznaczona do rozpoznania układu odbywa się nie wcześniej niż po upływie tygodnia od dnia zakończenia zgromadzenia wierzycieli, na którym przyjęto układ.
3. Uczestnicy postępowania mogą pisemnie zgłaszać zastrzeżenia przeciwko układowi. Sąd nie bierze pod uwagę zastrzeżeń zgłoszonych po upływie tygodnia od dnia przyjęcia układu lub niespełniających wymogów formalnych pisma procesowego.
4. O terminie rozprawy wyznaczonej do rozpoznania układu zawiadoma się przez obwieszczenie, chyba że sędzia-komisarz zawiadomił o tym na zgromadzeniu wierzycieli.
5. Postanowienie o zatwierdzeniu układu obwieszcza się.

komentarz

- **Rozprawa w przedmiocie zatwierdzenia układu.** Przed zatwierdzeniem układu odbywa się obowiązkowa rozprawa. W trakcie rozprawy sąd poddaje kontroli prawidłowość przedłożonych mu przez sędziego-komisarza wyliczeń prowadzących do wydania postanowienia o stwierdzeniu, że układ został przyjęty oraz bada zasadność zastrzeżeń podniesionych przez wierzycieli. Gdyby sąd restrukturyzacyjny uznał, że sędzia-komisarz wadliwie ustalił wynik głosowania, wydaje postanowienie o odmowie zatwierdzenia układu bez konieczności uchylenia postanowienia sędziego-komisarza.
- **Charakter zastrzeżeń przeciwko układowi.** Zastrzeżenia wierzycieli przeciwko układowi nie stanowią środka odwoławczego, nie ma bowiem żadnego orzeczenia, wobec którego można złożyć zarzuty. Zastrzeżenia przeciwko układowi są specyficznym rodzajem pisma procesowego i podlegają rozpoznaniu w ramach rozprawy o zatwierdzenie układu. Ich rozpoznanie nie wymaga wydania odrębnego postanowienia, natomiast rozważenie wymaga treści złożonych zastrzeżeń. Stosownie do wyników tego rozważenia układ zostanie zatwierdzony lub nie.
- **Wymogi formalne dla zastrzeżeń.** Zastrzeżenia przeciwko układowi nie podlegają opłacie i są wolne od wymogów formalnych innych niż zwykłe wymogi formalne pisma procesowego. Wynika to z faktu, że oczekiwanie na ewentualne ich opłacenie czy uzupełnienie nie może opóźnić rozprawy wyznaczonej dla zatwierdzenia układu. Wymogiem p.r. jest to, aby pomiędzy zgromadzeniem wierzycieli a rozprawą minął co najmniej tydzień, co ma stanowić czas

dla wierzycieli do wnoszenia zastrzeżeń przeciwko układowi.

- **Uprawnienie do wniesienia zastrzeżeń.** Uprawnienie do wniesienia zastrzeżeń służy wszystkim uczestnikom, a więc każdemu wierzycielowi osobistemu oraz dłużnikowi. Nie może wnosić zastrzeżeń nadzorca ani zarządca, gdyż nie są oni uczestnikami postępowania.
- **Pozostawienie zastrzeżeń bez rozpoznania.** Zastrzeżeń zgłoszonych po terminie lub niespełniających wymogów formalnych pisma procesowego sąd nie bierze pod uwagę, co odróżnia je od pism będących środkiem odwoławczym. Nie podejmuje się żadnej decyzji, pozostawienie bez rozpoznania ma charakter techniczny i oznacza dosłownie pozostawienie bez rozpoznania, a zatem również bez decyzji o pozostawieniu bez rozpoznania.
- **Obwieszczenie.** O terminie rozprawy wyznaczonej w celu rozpoznania układu zawiadamia się przez obwieszczenie, a więc w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (MSiG), a od 1 lutego 2018 r. – w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości. Obwieszczenie nie jest konieczne, jeżeli sędzia-komisarz już na zgromadzeniu wierzycieli zawiadomił o terminie rozprawy, bez względu na to, ilu wierzycieli wzięło udział w zgromadzeniu. Postanowienie sądu restrukturyzacyjnego o zatwierdzeniu układu obwieszcza się w MSiG, a od 1 lutego 2018 r. – w rejestrze.

Art. 165. [Odmowa zatwierdzenia układu, przesłanki]

1. Sąd odmawia zatwierdzenia układu, jeżeli narusza on prawo, w szczególności jeżeli przewiduje udzielenie pomocy publicznej niezgodnie z przepisami, albo jeżeli jest oczywiste, że układ nie będzie wykonany. Domniemywa się, że jest oczywiste, że układ nie będzie wykonany, jeżeli dłużnik nie wykonuje zobowiązań powstałych po dniu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego.
2. Sąd może odmówić zatwierdzenia układu, jeżeli jego warunki są rażąco krzywdzące dla wierzycieli, którzy głosowali przeciw układowi i zgłosili zastrzeżenia.
3. Sąd odmawia zatwierdzenia układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu albo przyspieszonym postępowaniu układowym, jeżeli suma spornych wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem.
4. Jeżeli w przyspieszonym postępowaniu układowym okoliczność, o której mowa w ust. 3, ujawni się po przyjęciu układu, sąd może zatwierdzić układ o ile zostanie wykazane, że dłużnik nie wiedział o istnieniu wierzytelności spornych, a ich zaspokojenie w wyniku wykonania układu nie będzie mniejsze niż w przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika.
5. Na rozprawie wyznaczonej w celu rozpoznania układu sąd umarza postępowanie restrukturyzacyjne, jeżeli ustali, że układ nie został przyjęty na skutek braku odpowiedniej większości.
6. Postanowienie o odmowie zatwierdzenia układu oraz postanowienie o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego, o którym mowa w ust. 5, obwieszcza się.
7. Na postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia układu przysługuje zażalenie. Zażalenie wnosi się w terminie dwóch tygodni.

komentarz

- **Układ naruszający prawo.** Omawiany przepis zawiera podstawy do odmowy zawarcia układu. Sąd obligatoryjnie odmawia zatwierdzenia układu w każdym postępowaniu restrukturyzacyjnym, jeżeli układ narusza prawo, w szczególności jeżeli przewiduje udzielenie pomocy publicznej niezgodnie z przepisami. Układ narusza prawo, gdy:
 - do naruszenia prawa doszło w trakcie jego przyjmowania (naruszenie proceduralne),
 - jego treść jest sprzeczna z obowiązującym porządkiem prawnym (naruszenie materialnoprawne).
 Naruszenie prawa proceduralnego może polegać w szczególności na nieuzyskaniu wymaganej większości lub przekroczeniu granicy dopuszczalnej sumy wierzytelności przysługujących wierzycielom niezawiadomionym, jeśli mogło to wpłynąć na wynik głosowania. Naruszenie prawa materialnego może mieć w szczególności postać nierównych proporcji układowych w ramach grupy, przy-

znane wierzycielom gorszych warunków bez ich zgody, sprzeczności wskazanych sposobów restrukturyzacji z obowiązującym porządkiem prawnym oraz braku zgód i oświadczeń wymaganych przepisami p.r.

- **Układ niemożliwy do wykonania.** Sąd obli-gatoryjnie odmawia zatwierdzenia układu w każdym postępowaniu restrukturyzacyjnym, gdy jest oczywiste, że układ nie zostanie wykonany. Oczywista niewykonalność układu ma miejsce zwłaszcza w przypadku wybitnie złej sytuacji majątkowej dłużnika, niezależnie od przyczyn jej powstania. Świadomością wierzycieli co do niewykonalności układu również nie uzasadnia jego zatwierdzenia, jeżeli niewykonalność ma charakter oczywisty. Ustawa wprowadza domniemanie, że jest oczywiste, iż układ nie zostanie wykonany, jeżeli dłużnik nie wykonuje zobowiązań powstałych po dniu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego. Istnieje możliwość obalenia tego domniemania, zwłaszcza w przypadku gdy plan restrukturyzacyjny zakłada dofinansowanie dłużnika uzależnione od prawomocnego zatwierdzenia układu i należytego uprawdopodobnienia co do możliwości jego realizacji, jak również gdy układ ma polegać na likwidacji majątku dłużnika lub na konwersji wierzytelności na udziały lub akcje.
- **Układ rażąco krzywdzący dla wierzycieli.** Sąd może, ale nie musi odmówić zatwierdzenia układu, jeżeli jego warunki są rażąco krzywdzące dla wierzycieli, którzy głosowali przeciw układowi i zgłosili w terminie zastrzeżenia. Jeżeli wierzyciel, który głosował przeciwko układowi, i wniósł zastrzeżenia w terminie, udowodni, że układ jest dla niego rażąco krzywdzący – sąd może odmówić zatwierdzenia układu.
- **Suma spornych wierzytelności przekraczająca 15 proc. sumy wierzytelności w postępowaniu o zatwierdzenie układu.** Sąd ma obowiązek odmowy zatwierdzenia układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu, jeżeli suma spornych wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem przekracza 15 proc. sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. Odmowa zatwierdzenia układu następuje na każdym etapie postępowania, na którym ujawniono sporność jako przekraczającą 15 proc., tj. zarówno przed sądem pierwszej instancji, jak i w postępowaniu odwoławczym. Nie powoduje natomiast odmowy zatwierdzenia układu zgłoszenie się na etapie postępowania sądowego o zatwierdzenie układu wierzyciela, który do dnia układowego nie skonkretyzował swoich żądań przynajmniej poprzez wezwanie do zapłaty skierowane do dłużnika.
- **Suma spornych wierzytelności przekraczająca 15 proc. sumy wierzytelności w postępowaniu układowym.** Sąd ma obowiązek odmowy zatwierdzenia układu w przyspieszonym postępowaniu układowym, jeżeli suma spornych wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem przekracza 15 proc. sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. Jeżeli okaże się, że próg sporności został przekroczony po przyjęciu układu (czyli po głosowaniu na zgromadzeniu wierzycieli), sąd może zatwierdzić układ, o ile możliwe jest wykazanie, że dłużnik nie wiedział o istnieniu wierzytelności spornych, a ich zaspokojenie w wyniku wykonania układu nie będzie mniej korzystne dla wierzycieli niż w przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika. Brak wiedzy o wierzytelności wystąpi zawsze, gdy nie doszło do skonkretyzowania roszczeń wierzyciela. Zastosowanie ma tu art. 65 ust. 5 p.r. i zawarta w nim definicja sporności.
- **Obwieszczenie.** Postanowienie o odmowie zatwierdzenia układu oraz postanowienie o umorzeniu postępowania restrukturyzacyjnego, o którym mowa w art. 165 ust. 5 p.r., podlegają obwieszczeniu.
- **Zażalenie na postanowienie o zatwierdzeniu układu.** Na postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia układu przysługuje zażalenie, które należy wnieść w terminie dwóch tygodni do sądu okręgowego. Postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia układu, jak i postanowienie o umorzeniu postępowania podlegają obwieszczeniu, dlatego też tygodniowy termin na złożenie wniosku o uzasadnienie postanowienia biegnie dla ogółu wierzycieli niezawiadomionych o rozprawie od momentu obwieszczenia orzeczenia w rejestrze (a do 1 lutego 2018 r. w MSiG). Po doręczeniu postanowienia z uzasadnieniem rozpoczyna

bieg termin dwóch tygodni na wniesienie zażalenia.

Rozdział 4

Skutki układu

Art. 166. [Moc wiążąca układu]

1. Układ wiąże wierzycieli, których wierzytelności według ustawy są objęte układem, chociażby nie zostały umieszczone w spisie wierzytelności.
2. Układ nie wiąże wierzycieli, których dłużnik nie ujawnił i którzy nie byli uczestnikami postępowania.

komentarz

- **Związanie wierzycieli układem.** Układ wiąże wszystkich wierzycieli, których wierzytelności są objęte układem zgodnie z przepisami ustawy, nawet gdyby nie zostały umieszczone w spisie wierzytelności. Związanie układem dotyczy więc wszystkich wierzycieli niezależnie od tego, czy byli ujęci w spisie wierzytelności i od tego, jak głosowali w sprawie układu. Układ wiąże także tych wierzycieli, których uznania dłużnik odmawiał, jeżeli po sprzeciwie lub w odrębnym postępowaniu sądowym udowodnili istnienie swojej wierzytelności i uzyskali wyrok, także już po prawomocnym zakończeniu postępowania restrukturyzacyjnego.
- **Wierzyciele nieujawnieni.** Układ nie wiąże natomiast wierzycieli nieujawnionych przez dłużnika i niebiorących udziału w postępowaniu. Wierzycielem nieujawnionym jest tylko taki wierzyciel, wobec którego dłużnik miał wiedzę o istnieniu konkretnej wierzytelności, przygotowując spis wierzycieli na potrzeby wniosku restrukturyzacyjnego, a mimo to nie wymienił jej w spisie wierzycieli i nie uzupełnił w piśmie skierowanym do sądu przed zgromadzeniem wierzycieli. Nie będzie natomiast traktowany jako nieujawniony wierzyciel, którego wierzytelności dłużnik nie wciągnął do swoich ksiąg, gdyż nie uznawał istnienia długu. Analogicznie należy traktować wierzytelności nieuznawane przez dłużnika, które w bilansie zostały ujęte pod pozycją rezerw na zobowiązania. Układ wiąże także wierzyciela nieujawnionego przez dłużnika nawet rozmyślnie, o ile wierzyciel ten wiedział o otwarciu postępowania układowego. Nie wydaje się zasadne, aby premiować wierzyciela, który nie działał w postępowaniu, o którym wie, zwłaszcza kiedy brak działania może być celowy i może zmierzać do uchylecia się od skutków przyszłego układu.
- **Dochodzenie zapłaty przez wierzyciela, który nie brał udziału w postępowaniu restrukturyzacyjnym po zawarciu układu.** Udzielając wierzycielowi ochrony prawnej w drodze zasądzenia powództwa o zapłatę dochodzonego po zawarciu układu, sąd musi wziąć pod uwagę, czy układ zmienił treść zobowiązania pozwanego podmiotu. Jeżeli tak się stało – sąd nie może zasądzić ponad to, co wierzyciel może uzyskać z układu. Jest to konsekwencja związania wierzyciela treścią układu stosownie do art. 166 p.r. Przesłanki takiego związania sąd powinien wyjaśnić w ramach konkretnej sprawy. W szczególności może wchodzić w grę sytuacja, gdy wierzyciel powiadomiony o otwarciu postępowania układowego nie zgłosił do układu dochodzonej później w odrębnym procesie wierzytelności, choć miał taką możliwość. Gdy wierzyciel wie o postępowaniu, to rezygnacja z udziału w nim nie może powodować uwolnienia takiego wierzyciela od związania układem.

Art. 167. [Ochrona praw wierzyciela]

1. Układ nie narusza praw wierzyciela wobec poręczyciela oraz współdłużnika dłużnika ani praw wynikających z hipoteki, zastawu, zastawu skarbowego, zastawu rejestrowego lub hipoteki morskiej, jeżeli były one ustanowione na mieniu osoby trzeciej.
2. Do praw wynikających z przeniesienia na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa w celu zabezpieczenia wierzytelności przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

komentarz

- **Odpowiedzialność poręczyciela.** Jak wynika z art. 879 par. 1 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 380; dalej: k.c.), o zakresie zobowią-

zania poręczyciela rozstrzyga zakres zobowiązania dłużnika. Inaczej jest jednak w przypadku układu zawartego w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Układ ma moc wiążącą tylko w stosunkach pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem, natomiast poręczyciel odpowiada za poręczony dług w jego pierwotnej wysokości. Pierwotny jest także termin zapłaty i sposób wykonania zobowiązania. Zakaz prowadzenia egzekucji w czasie trwania postępowania restrukturyzacyjnego dotyczy tylko egzekucji względem dłużnika, ale nie od jego poręczycieli. Zgodnie z treścią tego przepisu wierzyciel może zatem wyegzekwować od poręczyciela całe zobowiązanie wraz z odsetkami za opóźnienie.

- **Dłużnicy solidarni.** Jeżeli obok dłużnika występowali inni współdłużnicy solidarni, to również zakres ich odpowiedzialności nie zmienia się wskutek zawarcia układu. Wierzyciel może od każdego ze współdłużników żądać zapłaty w pełnej wysokości zobowiązania, w jego pierwotnym terminie płatności.
- **Wierzyciele posiadający zabezpieczenia rzeczowe na majątku osób trzecich.** Układ nie narusza praw wierzycieli posiadających zabezpieczenia rzeczowe na majątku osób trzecich zabezpieczające zobowiązania objęte układem. Wierzyciel w tym wypadku może dochodzić zaspokojenia w pierwotnej wysokości zobowiązania – do wysokości ustanowionego zabezpieczenia. Możliwe jest zatem prowadzenie egzekucji z nieruchomości, na której jest ustanowiona hipoteka, przejęcie lub sprzedaż przedmiotu zastawu rejestrowego itd.
- **Powiernicze prawo własności ustanowione na majątku osoby trzeciej.** Także powiernicze prawo własności ustanowione na majątku osoby trzeciej pozostaje poza skutkami zawarcia układu przez jednego ze współdłużników. Wierzyciel może wykorzystać to prawo do zaspokojenia również ponad stopień zaspokojenia przewidziany układem.
- **Żądanie zapłaty z tytułu regresu przez poręczyciela lub współdłużnika.** W przypadku spłaty zobowiązania przez współdłużnika, dłużnika rzeczowego (także przy przewłaszczeniu na zabezpieczenie) lub poręczyciela wstępują oni w miejsce zaspokojonego wierzyciela (art. 518 k.c.), jednak tylko w zakresie objętym układem. Z tego powodu poręczyciel lub współdłużnik mogą się domagać zapłaty z tytułu regresu w wysokości i terminach objętych układem.
- **Splacenie wierzyciela.** Współdłużnik lub poręczyciel mogą dobrowolnie spłacić wierzyciela i po wejściu w jego miejsce do postępowania głosować przeciwko układowi, jeżeli tylko chcą uniknąć skutków redukcji przewidzianej układem. Postępowanie takie przyniesie pożądaną efekt jedynie w wypadkach, gdzie upadłość dłużnika jest w oczywisty sposób korzystniejsza od układu, a wierzyciel ma szansę przekonać do tego pozostałych wierzycieli.
- **Wygaśnięcie praw akcesoryjnych.** Poręczenie, jak również zabezpieczenie rzeczowe, mają zawsze charakter akcesoryjny względem wierzytelności głównej. Jeśli doszło do zawarcia układu, na mocy którego wierzyciele dokonali konwersji całości długu na akcje lub udziały, a sąd później stwierdził wykonanie układu – wierzytelność ostatecznie wygasa wskutek konwersji. Jeśli układ przewiduje pełne zaspokojenie i zostaje wykonany wskutek konwersji, to wygasają również prawa akcesoryjne typu zabezpieczenie czy poręczenie.

Art. 168. [Ochrona praw wynikających z hipoteki, zastawu]

1. Układ nie narusza praw wynikających z hipoteki, zastawu, zastawu rejestrowego, zastawu skarbowego lub hipoteki morskiej, jeżeli były ustanowione na mieniu dłużnika, chyba że uprawniony wyraził zgodę na objęcie zabezpieczonej wierzytelności układem.
2. W przypadku wyrażenia zgody na objęcie układem zabezpieczonej wierzytelności, prawa, o których mowa w ust. 1, pozostają w mocy, z tym że zabezpieczają one wierzytelność w wysokości i na warunkach płatności określonych w układowi.

komentarz

- **Ochrona wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo.** Wierzyciele dłużnika, których wierzytelności są zabezpieczone hipoteką, hipoteką morską, zastawem, zastawem rejestrowym i zastawem skarbowym, korzystają z całości praw, jakie dają im te za-

bezpieczenia. Przede wszystkim mogą prowadzić egzekucję z przedmiotu zabezpieczenia, mimo trwania postępowania układowego lub przyspieszonego układowego, a łączny czas jej zawieszenia postanowieniem sędziego-komisarza jest ograniczony do 3 miesięcy. Egzekucji z przedmiotu zabezpieczenia nie można prowadzić jedynie w postępowaniu sanacyjnym. Jeżeli wierzyciel wyrazi zgodę na objęcie zabezpieczonej rzeczowo wierzytelności układem, godzi się na ograniczenie swoich praw, a od chwili wyrażenia takiej zgody nie może prowadzić egzekucji przeciwko dłużnikowi. Po prawomocnym zatwierdzeniu układu ma prawo żądać zapłaty tylko w terminach i w wysokości określonej układem.

- **Wygaśnięcie zabezpieczenia.** Prawa wierzyciela rzeczowego nie wygasają na skutek zgody na objęcie układem, ponieważ nie stanowi to aktu zrzeczenia się zabezpieczenia. Zabezpieczenia pozostają w mocy, a tylko przejściowo zabezpieczają wierzytelność w wysokości i na warunkach płatności określonych w układzie. Jeśli układ zostanie wykonany, wierzytelność objęta układem wygaśnie jako zaspokojona i wtedy wygaśnie również zabezpieczenie. Zgodnie z art. 172 ust. 3 p.r. prawomocne postanowienie o wykonaniu układu stanowi podstawę do wykreślenia wpisów dotyczących układu w księgach wieczystych i rejestrach.
- **Egzekucja z przedmiotu zabezpieczenia w sytuacji podziału kwoty na objętą i nieobjętą układem.** Wierzyciel może prowadzić egzekucję z przedmiotu zabezpieczenia, ale tylko do kwoty nieobjętej układem, natomiast kwoty objętej układem może dochodzić tylko w terminach i na zasadach wynikających z układu. Ponieważ egzekucja z przedmiotu zabezpieczenia ma w postępowaniu egzekucyjnym charakter jednorazowy, to po skutecznym przeprowadzeniu egzekucji i zaspokojeniu wierzytelności w zakresie, w jakim pozostaje poza układem – część objęta układem pozostanie bez zabezpieczenia na wypadek uchylenia układu. Jeżeli wierzyciel powstrzyma się od egzekucji – utrzyma zabezpieczenie całej wierzytelności. Gdyby jednak doszło do uchylenia układu przed pełną spłatą wierzytelności, to zgodnie z art. 179 p.r. zabezpieczenie będzie chronić całość niespłaconej dotąd wierzytelności i odzyska swój zakres pierwotny.

Art. 169. [Podstawa wpisu w księgach wieczystych]

1. **Prawomocne postanowienie o zatwierdzeniu układu stanowi podstawę wpisu informacji o zatwierdzeniu układu w księgach wieczystych i rejestrach.**
2. **Jeżeli układ przewiduje ustanowienie zarządu przymusowego na czas wykonania układu, odpis prawomocnego postanowienia zatwierdzającego układ ma moc tytułu wykonawczego do wprowadzenia zarządcy we władanie majątkiem dłużnika.**
3. **Jeżeli układ przewiduje konwersję wierzytelności na udziały lub akcje, prawomocnie zatwierdzony układ zastępuje określone w ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1030, z późn. zm.) czynności związane z podwyższeniem kapitału zakładowego, przystąpieniem do spółki, objęciem udziałów lub akcji oraz wniesieniem wkładu.**
4. **Odpis prawomocnego postanowienia o zatwierdzeniu układu stanowi podstawę wpisu podwyższenia kapitału zakładowego spółki do Krajowego Rejestru Sądowego.**

komentarz

- **Informacja o zatwierdzeniu układu.** Informacja o zatwierdzeniu układu zamieszczona w księgach i rejestrach informuje wierzycieli, jak i potencjalnie zainteresowanych majątkiem dłużnika, że zakończono określony etap postępowania restrukturyzacyjnego. Wykreślenie wpisów będzie możliwe dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia stwierdzającego wykonanie układu. Wpis ma stanowić w założeniu ostrzeżenie dla kontrahentów,

wskazujące na ryzyko ewentualnego uchylenia układu.

- **Wpisy do ksiąg wieczystych i rejestrów.** Jeżeli w warunkach układu przewidziano powstanie praw podlegających wpisowi do ksiąg wieczystych lub rejestrów, takich jak hipoteka i zastaw rejestrowy, to podstawę do wpisu tych praw do ksiąg i rejestrów stanowi wyciąg z protokołu zebrań wierzycieli zawierający treść przyjętego układu wraz z odpisem prawomocnego postanowienia o zatwierdzeniu układu. Propozycje układowe muszą więc zawierać wszystkie informacje wymagane dla wpisu do ksiąg wieczystych i rejestrów. Wpisy na podstawie tego przepisu mogą być dokonywane nie tylko do ksiąg dotyczących dłużnika, ale także osób trzecich, jeżeli wyraziły na to zgodę, na dowód czego przedłożono odpowiednie dokumenty. Wpisem jest również wykreślenie, dlatego też na podstawie treści układu następuje również wykreślenie zabezpieczeń, których wierzyciele się zrzekli.
- **Zarząd przymusowy.** Układ może przewidywać ustanowienie zarządu przymusowego na czas wykonania układu. W takiej sytuacji zarządca lub dłużnik w przypadku zarządu własnego mają obowiązek przekazania majątku zarządcy przymusowemu. Odpis prawomocnego postanowienia zatwierdzającego układ jest tytułem wykonawczym do wprowadzenia zarządcy we władanie majątkiem dłużnika, w sytuacji gdyby dłużnik opierał się zarządowi przymusowemu. Z treści przepisu wynika, że zarządca ustanowiony w układzie jest zwolniony od obowiązku uzyskiwania klauzuli wykonalności na wymienionych odpisach postanowień.
- **Skutki układu w sytuacji konwersji wierzytelności na udziały lub akcje.** Jeżeli układ przewiduje konwersję wierzytelności na udziały lub akcje dłużnika, to po prawomocnym zatwierdzeniu układu zastępuje czynności wymagane ustawą z 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1030 ze zm.; dalej: k.s.h.) do podwyższenia kapitału zakładowego, przystąpienia do spółki i objęcia udziałów lub akcji oraz wniesienia wkładu. Nie ma konieczności zwoływania zebrań zgromadzenia wspólników lub walnego zgromadzenia akcjonariuszy w celu powzięcia uchwały o zmianie umowy spółki lub statutu. Czynności te zastępuje zatwierdzony układ, na który nie mają wpływu ewentualny sprzeciw dotychczasowych udziałowców lub akcjonariuszy dłużnika. Układ zastępuje zarówno wszystkie czynności zarządu, jak i czynności nowych udziałowców lub akcjonariuszy. Brak konieczności dokonywania omawianych wyżej czynności powoduje konieczność zawarcia w propozycjach układowych wszystkich danych potrzebnych do późniejszej rejestracji zmian w KRS. Układ powinien zawierać także upoważnienie dla wskazanej w nim osoby do dokonania czynności rejestracyjnych, a następnie podpisania i złożenia dokumentów w KRS.

Art. 170. [Umorzenie, zawieszenie postępowań zabezpieczających i egzekucyjnych]

1. **Z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności objętych układem ulegają umorzeniu z mocy prawa.**
2. **Zawieszono postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności nieobjętych układem mogą zostać podjęte na wniosek wierzyciela.**
3. **Tytuły wykonawcze lub egzekucyjne, obejmujące wierzytelności objęte układem, tracą wykonalność z mocy prawa.**
4. **Stronom przysługuje prawo wytoczenia powództwa o ustalenie, że tytuły wykonawcze lub egzekucyjne utraciły wykonalność.**

komentarz

- **Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego dla postępowań zabezpieczających i egzekucyjnych.**

Zgodnie z: art. 259 ust. 1 p.r. w postępowaniu przyspieszonym układowym, art. 278 p.r. w postępowaniu układowym i art. 312 p.r. w postępowaniu sanacyjnym – jednocześnie z chwilą otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, postępowania zabezpieczające i egzekucyjne, zarówno sądowe, jak i administracyjne, które są prowadzone przeciwko upadłemu i dotyczą zaspokojenia należności, które z mocy prawa są objęte układem, ulegają zawieszeniu z mocy prawa.

- **Deklaratoryjny charakter postanowienia o zawieszeniu postępowania.** Umorzone zostają wszystkie postępowania zabezpieczające i egzekucyjne, niezależnie od tego, czy zostało wydane odpowiednie postanowienie o zawieszeniu. Nawet gdyby takie postanowienie zostało wydane, ma jedynie charakter deklaratoryjny – zawieszenie następuje z mocy prawa.
- **Uniknięcie istnienia dwóch równoległych tytułów egzekucyjnych.** Dla umorzenia postępowań zabezpieczających i egzekucyjnych nie ma znaczenia, czy wierzyciel został ujęty w spisie wierzytelności. Przy ocenie, że konkretne postępowanie zabezpieczające lub egzekucyjne ulega umorzeniu, brana jest pod uwagę przynależność dochodzonej wierzytelności do kategorii wierzytelności układowych. Skoro bowiem układ wiąże wszystkich wierzycieli, których wierzytelności są według ustawy objęte układem, to nie mogą oni toczyć przeciwko dłużnikowi egzekucji. Gdyby wierzyciel dysponował tytułem egzekucyjnym powstałym poza postępowaniem restrukturyzacyjnym, to w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności sąd z urzędu powinien uwzględnić objęcie tej wierzytelności układem i ograniczyć w treści klauzuli wykonalności orzeczenia do kwot i terminów płatności wynikających z warunków układu. Nie jest dopuszczalne istnienie równoległe dwóch tytułów egzekucyjnych, natomiast nieuzasadnione jest również pozbawianie wierzyciela tytułu uzyskanego na drodze odpowiedniego postępowania z tego powodu, że nie wziął udziału w postępowaniu restrukturyzacyjnym.
- **Dopuszczalność powództwa o ustalenie.** Dłużnik może nie mieć wiedzy o wszystkich postępowaniach, dlatego też dopuszczalne jest powództwo dłużnika o ustalenie, że sądowe tytuły egzekucyjne i wykonawcze zostały pozbawione wykonalności. Powództwo takie może wytoczyć również wierzyciel w celu udowodnienia, że jego wierzytelność nie jest objęta układem z powodu jej nieujawnienia przez dłużnika.

Art. 171. [Objęcie funkcji nadzorcy wykonania układu]

1. **Z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ nadzorca albo zarządca obejmują funkcję nadzorcy wykonania układu, chyba że układ stanowi inaczej. O objęciu funkcji nadzorcy wykonania układu obwieszcza się.**
2. **Do nadzorcy wykonania układu przepisy o nadzorcy układu, z wyjątkiem przepisów o konieczności zawarcia umowy, stosuje się odpowiednio. Przepisy art. 28-30 stosuje się odpowiednio.**
3. **Nadzorca wykonania układu raz na trzy miesiące składa do sądu sprawozdanie dotyczące wykonywania planu restrukturyzacyjnego oraz wykonywania układu. Informację o złożeniu sprawozdania obwieszcza się.**

komentarz

- **Rola nadzorcy układu.** Podstawowym celem postępowania restrukturyzacyjnego jest wykonanie układu, które stanowi dowód powodzenia restrukturyzacji i słuszności decyzji wierzycieli o przyjęciu układu. Rolą nadzorcy wykonania układu jest wzmocnienie wpływu wierzycieli na dłużnika i umożliwienie podejmowania przez nich racjonalnych decyzji. Nadrzędnym zadaniem nadzorcy wykonania układu jest pozyskiwanie informacji na temat

stanu wykonywania planu restrukturyzacyjnego oraz układu.

- **Powołanie nadzorcy układu.** Wraz z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ nadzorca albo zarządca obejmują funkcję nadzorcy wykonania układu, chyba że układ stanowi inaczej. Układ może zawierać również postanowienie o odebraniu dłużnikowi zarządu na czas wykonywania układu i powierzeniu go osobie trzeciej. Dopuszczalne jest również stwierdzenie w układzie, że brak jest konieczności sprawowania nadzoru nad dłużnikiem albo w inny sposób modyfikujące zapisy ustawy. O objęciu funkcji nadzorcy wykonania układu obwieszcza się – do 1 lutego 2018 r. w MSiG, po tej dacie w rejestrze.
- **Odpowiednie stosowanie przepisów o nadzorcy układu.** Do nadzorcy wykonania układu stosuje się odpowiednio przepisy o nadzorcy układu, z wyjątkiem przepisów o konieczności zawarcia umowy i konsekwentnie o wynagrodzeniu.
- **Zasady ustanawiania i wynagrodzenia nadzorcy układu.** Nadzorca układu zostaje z urzędu nadzorca sądowy lub zarządca albo inna osoba wskazana w układzie, natomiast dłużnik nie ma prawa jej wyboru. Nie zawiera się też umowy o sprawowanie funkcji nadzorcy wykonania układu. Jeśli wynagrodzenie nie zostało określone w warunkach układu, stanowi je ostatnie 10 lub 15 proc. wynagrodzenia odpowiednio nadzorcy sądowego lub zarządcy.
- **Brak ograniczeń w zarządzie majątkiem przez dłużnika.** Sprawowanie funkcji przez nadzorcę układu nie ma wpływu na zarząd dłużnika jego majątkiem i w żadnym stopniu go nie ogranicza. Dotyczy to zarówno czynności zwykłego zarządu, jak i ten zarząd przekraczających.
- **Obowiązek informacyjny.** Dłużnik ma obowiązek udzielać nadzorcy wykonania układu pełnych i zgodnych z prawdą informacji w toku wykonywania układu w celu wykorzystania w nadzorze, a także udostępniać dokumenty dotyczące swojego majątku i zobowiązań.
- **Odpowiedzialność za niewykonanie obowiązku informacyjnego.** Dłużnik wykonujący układ udziela nadzorcy wykonania układu informacji, o których mowa powyżej, pod rygorem odpowiedzialności karnej za dostarczanie nieprawdziwych informacji w celu wykorzystania w postępowaniu restrukturyzacyjnym oraz za zatajanie informacji mających istotne znaczenie dla przeprowadzenia postępowania restrukturyzacyjnego. O odpowiedzialności dłużnik jest pouczany przez nadzorcę wykonania układu.
- **Brak odpowiedzialności nadzorcy za prawdziwość informacji.** Nadzorca wykonania układu nie ponosi odpowiedzialności za prawdziwość informacji dostarczonych mu przez dłużnika, jeśli pouczył go o odpowiedzialności karnej, o której mowa powyżej. Nadzorca ma jednak obowiązek rzetelnego weryfikowania przedstawionych informacji, w szczególności gdy istnieją uzasadnione wątpliwości co do ich prawdziwości.
- **Kontrola czynności dłużnika.** W ramach sprawowanego nadzoru nadzorca wykonania układu powinien kontrolować czynności dłużnika dotyczące jego majątku, a także przedsiębiorstwa dłużnika. Ma również możliwość sprawdzania, czy mienie dłużnika, które nie stanowi części przedsiębiorstwa, jest dostatecznie zabezpieczone przed zniszczeniem lub utratą.
- **Czynności nadzorcy wykonania układu.** Czynności nadzorcy układu wymienione art. 37 ust. 2 p.r. Do nadzorcy wykonania układu należy wymienione w tym przepisie złożenie sprawozdania o możliwości wykonania układu. Ponadto nadzorca wykonania układu raz na trzy miesiące składa do sądu sprawozdanie dotyczące wykonywania planu restrukturyzacyjnego oraz wykonywania układu. Sprawozdanie to nie podlega zatwierdzeniu, jest ono jedynie składane do wglądu dla wierzycieli, od których inicjatywy zależy, czy zostanie złożony wniosek o zmianę układu lub jego uchylenie. Informację o złożeniu sprawozdania obwieszcza

się – do 1 lutego 2018 r. w MSiG, po tej dacie w Centralnym Rejestrze Restrukturyzacji i Upadłości.

- **Odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących zmiany, odwołania, wygaśnięcia funkcji i odpowiedzialności dyscyplinarnej.** Przepisy art. 28–30 p.r. stosuje się odpowiednio do nadzorca wykonania układu, co oznacza, że wierzyciele dysponujący minimum 30 proc. kapitału wierzycielskiego wspólnie z dłużnikiem zachowują prawo do wnioskowania o zmianę nadzorca wykonania układu. Sąd odwołuje nadzorcę wykonania układu na jego wniosek lub w razie utraty przez niego praw z licencji; sąd stwierdza wygaśnięcie funkcji nadzorca układu w razie jego śmierci, utraty zdolności do czynności prawnych lub gdy jest osobą prawną, gdy braki w organach uniemożliwiają mu działanie. Sąd może również nadzorcę wykonania układu upomnieć, ukarać grzywną lub dyscyplinarnie odwołać z pełnionej funkcji.

Art. 172. [Postanowienie o wykonaniu układu]

1. Po wykonaniu układu lub wyegzekwowaniu wierzytelności objętych układem sąd na wniosek dłużnika, nadzorca wykonania układu albo innej osoby, która z mocy układu jest uprawniona do wykonania lub nadzorowania wykonania układu, wydaje postanowienie o wykonaniu układu. Na postanowienie przysługuje zażalenie.
2. Postanowienie o wykonaniu układu obwieszcza się.
3. Prawomocne postanowienie o wykonaniu układu stanowi podstawę do wykreślenia wpisów dotyczących układu w księgach wieczystych i rejestrach.
4. Po uprawomocnieniu się postanowienia o wykonaniu układu, dłużnik odzyskuje prawo swobodnego zarządzania majątkiem i rozporządzania jego składnikami, jeżeli był go pozbawiony na mocy postanowień układu.

komentarz

- **Wykonanie układu.** Wykonanie układu następuje z chwilą, gdy wszystkie zobowiązania ujęte w spisie wierzytelności zostaną zaspokojone w stopniu określonym w warunkach układu. Nie ma przy tym znaczenia, czy spłata wierzytelności była dobrowolna, czy też przymusowa.
- Wniosek o stwierdzenie wykonania układu. Dłużnik, nadzorca wykonania układu oraz osoba odpowiedzialna za wykonanie układu lub nadzorowanie wykonania układu może żądać stwierdzenia wykonania układu. Wniosek złożony przez inną osobę, np. wierzyciela, powinien być oddalony jako pochodzący od osoby nieuprawnionej. Wniosek o stwierdzenie wykonania układu podlega opłacie stałej w kwocie 30 zł.
- **Złożenie należności do depozytu sądowego.** Jeżeli nie jest możliwe spełnienie świadczenia do rąk wierzyciela, np. gdy nie jest możliwe ustalenie adresu wierzyciela, należność objęta układem powinna być złożona do depozytu sądowego. W takiej sytuacji odpis postanowienia właściwego sądu zezwalającego na złożenie do depozytu wraz z poświadczeniem wpłaty odpowiedniej kwoty stanowi dowód wykonania zobowiązania przez dłużnika. Właściwy w sprawach depozytu jest sąd miejsca wykonania zobowiązania, a jeżeli miejsca tego nie da się ustalić, właściwy jest sąd miejsca zamieszkania lub siedziby wierzyciela, a gdy wierzyciel jest nieznaną lub gdy nie jest znane miejsce jego zamieszkania – sąd miejsca zamieszkania lub siedziby dłużnika.
- **Postanowienie o wykonaniu układu.** Na postanowienie o wykonaniu układu służy zażalenie, które może wnieść dłużnik oraz każdy z wierzycieli. Wyznaczenie rozprawy nie jest konieczne, a postanowienie podlega uzasadnieniu z urzędu, jeśli zapada na posiedzeniu niejawnym.
- Wykreślenie wpisów z ksiąg i rejestrów. Prawomocne postanowienie o wykonaniu układu jest podstawą do wykreślenia z ksiąg i rejestrów wszelkich wpisów dotyczących układu. Wykreślenie następuje z urzędu, nie jest potrzebne dokonywanie jakichkolwiek czynności. Wykreśla się zarówno wzmianki o układzie, jak i wpisy do ksiąg zabezpieczające wykonanie układu, takich jak hipoteki i zastawy rejestrowe. Wykreśleniu podlegają zarówno wpisy dokonane w księgach i rejestrach dłużnika, jak i osób trzecich, które udzieliły zabezpieczenia układu na własnym majątku.

- **Odzyskanie przez dłużnika swobody zarządu majątkiem.** Jeżeli układ przewidywał ograniczenia dłużnika w swobodnym zarządzaniu majątkiem i rozporządzaniu nim, to postanowienie o wykonaniu układu powoduje odzyskanie przez dłużnika pełnej swobody w tym zakresie.

Rozdział 5

Zmiana układu

Art. 173. [Przesłanki zmiany układu]

1. Jeżeli po zatwierdzeniu układu nastąpił trwały wzrost lub zmniejszenie dochodu z przedsiębiorstwa dłużnika, dłużnik, nadzorca wykonania układu, inna osoba, która z mocy układu jest uprawniona do wykonywania lub nadzorowania wykonania układu, oraz wierzyciel mogą wystąpić o zmianę układu.
2. W przypadku gdy na czas wykonywania układu zarząd własny nie został dłużnikowi odebrany, nadzorca wykonania układu oraz wierzyciel mogą wystąpić o zmianę układu przez powierzenie zarządu i wykonywania układu wskazanej osobie, jeżeli:
 - 1) dłużnik, chociażby nieumyślnie, naruszył prawo w zakresie sprawowania zarządu, czego skutkiem było pokrzywdzenie wierzycieli lub możliwość takiego pokrzywdzenia w przyszłości;
 - 2) oczywiście jest, że sposób sprawowania zarządu nie daje gwarancji wykonania planu restrukturyzacyjnego i wykonania układu;
 - 3) dłużnik uniemożliwia nadzorcę wykonania układu właściwe pełnienie funkcji.
3. Postanowienie o otwarciu postępowania o zmianę układu obwieszcza się.
4. Na postanowienie o otwarciu postępowania o zmianę układu zażalenie przysługuje dłużnikowi oraz wierzycielom, którzy mieli prawo głosu na zgromadzeniu wierzycieli, na którym doszło do przyjęcia układu.

komentarz

- **Możliwość zmiany układu.** W każdym przypadku układ jest zawierany w określonych warunkach ekonomicznych. W razie trwałej zmiany dochodu z przedsiębiorstwa dłużnika może się okazać uzasadniona zmiana warunków układu. Wniosek w sprawie zmiany układu może złożyć dłużnik, nadzorca wykonania układu, inna osoba, która z mocy układu jest uprawniona do wykonywania lub nadzorowania wykonania układu. Wniosek może również złożyć każdy z wierzycieli. Zmiana warunków układu może powodować zarówno poprawę warunków układu dla wierzycieli, jak i ich pogorszenie zależnie od kierunku zmiany w możliwościach osiągnięcia dochodu przez przedsiębiorstwo dłużnika. W trakcie wykonywania układu może być wielokrotnie zmieniany, o ile zaistnieją do tego powody.
- **Podstawy zmiany układu.** Podstawami do zmiany układu może być zarówno nadzwyczajny wzrost, jak i spadek dochodu z przedsiębiorstwa upadłego. W przypadku wzrostu dochodu zmiana układu będzie w interesie wierzycieli, w razie jego spadku – w interesie dłużnika. W ciągu kilkudziesięciu lat wykonywania układu mogą nastąpić nadzwyczajne zmiany stosunków gospodarczych w każdym kierunku i pozostawienie układu w jego raz zmienionej formie mogłoby się okazać krzywdzące dla wierzycieli albo i dla dłużnika. [przykład 2]
- **Elementy wniosku o zmianę układu.** Wniosek o zmianę układu powinien zawierać pełne propozycje układowe w nowym brzmieniu wraz z przytoczeniem dowodów na zmianę dochodowości przedsiębiorstwa dłużnika i uzasadnienie ich trwałości. Wniosek podlega stałej opłacie w wysokości 100 zł.

Art. 174. [Zmiana układu, odpowiednie stosowanie przepisów]

1. Do postanowienia o otwarciu postępowania o zmianę układu przepisy art. 233 ust. 1 pkt 1 i 2 stosuje się odpowiednio.
2. Do postępowania o zmianę układu przepisy o nadzorcę sądowym oraz o zawarciu i zatwierdzeniu układu stosuje się odpowiednio.

komentarz

- **Skutki otwarcia postępowania o zmianę układu.** Otwarcie postępowania o zmianę układu ma charakter analogiczny do otwar-

PRZYKŁAD 2

Nadzwyczajne okoliczności

Od roku wykonywany jest układ spółki produkującej długopisy. Wraz z wynalezieniem nowego rodzaju tuszu do długopisów popyt na tradycyjne wyroby spółki znacznie spadł. Spółka złożyła więc wniosek o zmianę układu w związku z nadzwyczajnym, trwałym spadkiem dochodu przedsiębiorstwa. Po kilku latach badania dowiodły, że nowy tusz do długopisów ma silne właściwości trujące, wobec czego nowe modele długopisów zostały wycofane z obrotu. Spółka ponownie zaczęła osiągać wysokie zyski. Wniosek o zmianę układu został złożony tym razem przez wierzyciela, który dowodził, że wzrost dochodów spółki ma charakter trwały. Wniosek o zmianę układu może złożyć zarówno dłużnik, jak i wierzyciel. Możliwe jest złożenie wniosku zarówno w razie nadzwyczajnego spadku dochodów, jak i ich wzrostu. Nie ma przeciwwskazań do kilkukrotnego składania wniosków o zmianę układu.

cia postępowania restrukturyzacyjnego. Sąd w postanowieniu o otwarciu postępowania o zmianę układu musi oznaczyć dłużnika oraz wyznaczyć sędziego-komisarza i nadzorcę sądowego. Postępowanie w zakresie zwołania i przeprowadzenia zgromadzenia wierzycieli toczy się tak jak każde inne postępowanie restrukturyzacyjne. Zarząd nad majątkiem należy do dłużnika, który sprawuje go pod nadzorem nadzorca sądowego, nawet jeśli we właściwym pierwotnym postępowaniu zarząd sprawował zarządca.

- **Zażalenie na postanowienie o otwarciu postępowania o zmianę układu.** Na postanowienie o otwarciu postępowania o zmianę układu zażalenie przysługuje dłużnikowi oraz każdemu z wierzycieli, który miał prawo głosu na zgromadzeniu, na którym doszło do zawarcia układu, niezależnie od tego, czy głosował i jaki oddał głos. Termin do wniesienia zażalenia biegnie od obwieszczenia w rejestrze, a do 1 lutego 2018 r. w MSiG. Na odmowę otwarcia postępowania o zmianę układu zażalenie nie przysługuje. Postanowienie doręcza się wnioskodawcy i dłużnikowi.

Art. 175. [Zgromadzenie wierzycieli]

1. W zgromadzeniu wierzycieli uczestniczą wierzyciele, o których mowa w art. 173 ust. 4. Głosują oni sumą wierzytelności, z jaką głosowali na zgromadzeniu wierzycieli, na którym doszło do przyjęcia układu, pomniejszoną o kwoty otrzymane w ramach wykonania układu lub w wyniku zaspokojenia wierzytelności w inny sposób, z tym że w przypadku zaspokojenia przez osobę trzecią, która weszła w prawa zaspokojonego wierzyciela, osoba ta głosuje z sumą, w jakiej zaspokoila wierzyciela.
2. W zgromadzeniu wierzycieli mogą również uczestniczyć wierzyciele, których wierzytelności były sporne, a po przyjęciu układu zostały stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub ostateczną decyzją administracyjną.
3. W zgromadzeniu wierzycieli nie mogą uczestniczyć wierzyciele, których wierzytelności zostały w całości zaspokojone.
4. Nadzorca sądowy w terminie dwóch tygodni od dnia otwarcia postępowania o zmianę układu sporządza wykaz wierzycieli uprawnionych do uczestniczenia w zgromadzeniu wierzycieli z uwzględnieniem okoliczności, o których mowa w ust. 1–3. Do wykazu wierzycieli przepis art. 86 stosuje się odpowiednio.

komentarz

- **Udział wierzycieli w zgromadzeniu zwołanym w celu głosowania nad zmianą układu.** W zgromadzeniu wierzycieli zwołanym w celu głosowania nad zmianą układu mają prawo uczestniczyć wszyscy wierzyciele, którzy mogli uczestniczyć w zgromadzeniu, na którym doszło do zawarcia układu. Nie ma przy tym znaczenia, czy faktycznie wzięli udział w tym zgromadzeniu. Istotny jest jedynie fakt, że mieli do tego prawo, które zostało stwierdzone spisem wierzytelności lub prawomocnym orzeczeniem sądu lub ostateczną decyzją administracyjną.
- **Wierzyciele wcześniej wyłączeni od głosowania.** Obok wierzycieli wymienionych w powyższym punkcie w zgromadzeniu mogą wziąć udział wierzyciele, którzy wcześniej byli wyłączeni od głosowania, ponieważ ich wierzytelność pozostała aż do chwili głosowania sporna albo prawomocnie odmówiono im uznania w spisie wierzytelności. Tacy wierzyciele mogą wziąć udział w zgromadzeniu w celu głosowania nad zmianą układu, jeżeli uzyskali później prawomocne orzeczenie sądu lub ostateczną decyzję administracyjną stwierdzającą ich wierzytelność.
- **Wierzyciele wyłączeni od głosowania na zgromadzeniu zwołanym w celu zmiany**

układu. W głosowaniu nie biorą udziału wierzyciele, których wierzytelności zostały w całości zaspokojone poprzez ich spłacenie w kwocie zredukowanej układem. Wierzytelność spłacona w kwocie zredukowanej układem ostatecznie przestaje istnieć i jest zaspokojona w całości.

- **Suma, z jaką głosują wierzyciele.** Na zgromadzeniu wierzycieli wierzyciele umieszczeni na liście wierzytelności głosują z sumami umieszczonymi w pierwotnym spisie, ale pomniejszonymi o otrzymane spłaty, czyli z realną sumą wierzytelności.
- **Zmienione propozycje układowe.** Po złożeniu przez nadzorcę sądowego zakwalifikowanego wykazu wierzytelności uprawniających do głosowania sąd zwołuje zgromadzenie wierzycieli, na którym pod głosowanie są poddawane zmienione propozycje układowe. W ramach zmiany układu dłużnik, nadzorca sądowy lub 30 proc. wierzycieli mogą zgłosić własne propozycje układowe przewidujące również inny podział na grupy wierzycieli. W razie złożenia takich propozycji nadzorca sądowy sporządzi odpowiednie listy wierzycieli w grupach, bazując na aktualnym spisie.
- **Skutki przegłosowania i nieprzegłosowania zmiany układu.** Gdyby doszło do nieprzegłosowania lub odmowy zatwierdzenia zmienionego układu, postępowanie jest umarzone, a pierwotny układ obowiązuje aż do jego wykonania, uchylenia bądź wygaśnięcia. Jeśli jednak układ został przegłosowany w nowym kształcie i został prawomocnie zatwierdzony przez sąd, to ponownie dochodzi do etapu wykonywania układu z zastosowaniem przepisów o nadzorcę wykonania układu.

Rozdział 6

Uchylenie i wygaśnięcie układu

Art. 176. [Postanowienie o uchyleniu układu]

1. Sąd uchyła układ na wniosek wierzyciela, dłużnika, nadzorca wykonania układu albo innej osoby, która z mocy układu jest uprawniona do wykonania lub nadzorowania wykonania układu, jeżeli dłużnik nie wykonuje postanowień układu albo jest oczywiście, że układ nie będzie wykonywany. Domniemywa się, że jest oczywiście, że układ nie będzie wykonywany, jeżeli dłużnik nie wykonuje zobowiązań powstałych po zatwierdzeniu układu.
2. Uchylenie układu z innych przyczyn niż określone w ust. 1 jest niedopuszczalne.
3. Postanowienie o uchyleniu układu obwieszcza się.
4. Na postanowienie o uchyleniu układu zażalenie przysługuje dłużnikowi oraz wierzycielom, którzy mieli prawo głosu na zgromadzeniu wierzycieli, na którym doszło do przyjęcia układu.
5. Na postanowienie oddalające wniosek zażalenie przysługuje wyłącznie wnioskodawcy.

komentarz

- **Charakter wniosku o uchylenie układu.** Uchylenie układu chroni wierzycieli przed nadużyciem ochrony przez dłużnika w sytuacji, gdy układ nie jest wykonywany. Dłużnik powinien korzystać z korzyści wynikających z układu tylko wtedy, gdy go wykonuje. Wniosek o uchylenie układu może złożyć każdy z wierzycieli, dłużnik, nadzorca wykonania układu oraz osoba, która z mocy układu uprawniona jest do wykonywania lub nadzorowania wykonania układu.
- **Przesłanki uchylenia układu.** Omawiany przepis wskazuje na dwie przesłanki uchylenia układu: gdy dłużnik nie wykonuje postanowień układu lub gdy jest oczywiście, że układ nie będzie wykonywany.

- **Niewykonywanie postanowień układu.** Niewykonywanie przez dłużnika ma miejsce nie tylko wtedy, gdy dłużnik w ogóle nie płaci należności określonych układem. Niewykonywaniem jest również sytuacja, gdy dłużnik płaci należności częściowo lub z przekroczeniem terminów określonych w układzie. Nie ma znaczenia, czy dłużnik nie wykonuje układu z własnej winy, czy też z przyczyn niezależnych od niego. Nie jest podstawą do uchylecia układu niewykonywanie jego zobowiązań przez osoby inne niż dłużnik. Nie ma także podstaw do uchylecia układu, gdy go nie wykonuje osoba trzecia upoważniona w treści układu do jego wykonywania. [przykład 3]
- Natomiast działania osób wyznaczonych jako odpowiedzialne za wykonanie lub nadzorowanie układu, zgodnie z treścią art. 176 ust. 1 p.r. są działaniami samego dłużnika i ich zaniechanie stanowi podstawę do uchylecia układu.
- **Oczywistość niewykonania układu.** Oczywistość niewykonania układu występuje w sytuacjach, gdy wiadomo na podstawie okoliczności obiektywnych, że układ nie będzie wykonany. Zwykle taka sytuacja zachodzi, gdy zajdzie zdarzenie niszczące przedsiębiorstwo dłużnika. [przykład 4]
- **Uprawnienie dłużnika do wystąpienia z wnioskiem.** Wniosek o uchylenie układu może złożyć także dłużnik. W jego interesie może być szybkie uchylenie układu i przeprowadzenie likwidacji w ramach postępowania upadłościowego, a dzięki temu minimalizowanie jego odpowiedzialności.
- **Postanowienie o uchyleniu układu.** Postępowanie w przedmiocie uchylecia układu prowadzi sąd, w którym toczyło się postępowanie restrukturyzacyjne, w którym zawarto układ. Sąd orzeka w składzie jednego sędziego. Na postanowienie o uchyleniu układu dłużnikowi i każdemu z wierzycieli mających prawo głosu na zgromadzeniu wierzycieli, na którym przyjęto układ, służy zażalenie. Na postanowienie o odmowie uchylecia układu zażalenie przysługuje wyłącznie wnioskodawcy.

Art. 177. [Łączne rozpoznanie wniosków]

1. Jeżeli przed rozpoznaniem wniosku o zmianę układu wpłynął wniosek o uchylenie układu, sąd rozpoznaje obydwa wnioski łącznie.
2. Jeżeli przed rozpoznaniem wniosku o uchylenie układu wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, przepisy art. 11 i art. 12 stosuje się odpowiednio.
3. Dopuszczalne jest złożenie razem z wnioskiem o uchylenie układu wniosku o ogłoszenie upadłości. W takim przypadku właściwy do łącznego rozpoznania wniosków jest sąd upadłościowy.

komentarz

- **Łączne rozpoznanie wniosku o zmianę i uchylenie układu.** Niewykonywanie zobowiązań układowych przez dłużnika może wynikać z nadzwyczajnej zmiany stosunków gospodarczych, która spowodowała trwałe zmniejszenie przychodów przedsiębiorstwa. Jednocześnie wierzyciele, na skutek niewykonywania układu, nabyli prawo do żądania uchylecia układu. W takim wypadku złożone wnioski należy rozpoznać łącznie.
- **Zasady łącznego rozpoznawania wniosków.** Łączne rozpoznanie wniosków jest możliwe tylko w sytuacji, gdy wniosek o uchylenie układu wpłynął później niż wniosek o zmianę układu, ale jednocześnie przed wydaniem postanowienia o otwarciu postępowania o zmianę układu. Wniosek o uchylenie układu, który wpłynął po wydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania o zmianę układu, jest rozpoznawany odrębnie. W razie wydania postanowienia o uchyleniu układu postępowanie o zmianę układu ulega umorzeniu jako bezprzedmiotowe bez wglądu na etap, na którym nastąpiło uchylenie układu. Gdyby postanowienie o zatwierdzeniu zmienionego układu uprawomocniło się przed uprawomocnieniem się postanowienia o uchyleniu układu, postępowanie o uchylenie układu powinno być umorzone. Wynika to z faktu, że

układ, którego dotyczył wniosek, już nie istnieje.

- **Rozstrzygnięcie sądu w połączonych sprawach.** Sąd prowadzi postępowanie w połączonych sprawach według przepisów o postępowaniu po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego. Działania w składzie jednoosobowym i wydaje postanowienia na posiedzeniu niejawnym. Rozstrzygając w połączonych sprawach, sąd może postanowić o wszczęciu postępowania o zmianę układu i oddalić wniosek o uchylenie układu, albo oddalić wniosek o wszczęcie postępowania o zmianę układu i uchylić układ, albo też oddalić oba wnioski.
- **Zbieg wniosku o uchylenie układu i o ogłoszenie upadłości.** W razie zbiegu wniosku o uchylenie układu i wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnika rozpoznaje się je na zasadach wynikających z art. 11 i 12 p.r. Domyślnie pierwszeństwo ma wniosek restrukturyzacyjny – o uchylenie układu. Gdyby jednak rozpoznawanie go sprzeciwiało się interesowi ogółu wierzycieli, sąd połączy oba wnioski do wspólnego rozpoznania. Najważniejszą przesłanką decydowania o kolejności rozpoznania wniosków powinien być bowiem interes wierzycieli. W sytuacji, w której połączenie do wspólnego rozpoznania tych spraw prowadziłoby do znacznego opóźnienia rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości, powodowałoby to szkodę dla wierzycieli, a podstawy do uchylecia znane byłoby sądowi upadłościowemu, wtedy pierwszeństwo zyskuje wniosek o ogłoszenie upadłości. Sąd upadłościowy orzeka w składzie trzech sędziów.

Art. 178. [Ogłoszenie upadłości skutkujące wygaśnięciem układu z mocy prawa]

Ogłoszenie upadłości dłużnika w czasie wykonywania układu albo oddalenie w tym czasie wniosku o ogłoszenie jego upadłości na podstawie art. 13 Prawa upadłościowego skutkuje wygaśnięciem układu z mocy prawa z dniem uprawomocnienia się postanowienia o ogłoszeniu upadłości albo oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości.

komentarz

- **Skutek ogłoszenia upadłości dłużnika dla wykonywania układu.** Ogłoszenie upadłości powoduje utratę zdolności do wykonywania układu, zatem pominięcie procedury uchylecia układu wydaje się zasadne, a sama procedura zbędna. Jeżeli dłużnik jest niewypłacalny i układu nie wykonał, to układ powinien przestać obowiązywać. Dokonuje się przez automatyczne przywiązanie skutku w postaci wygaśnięcia układu, którego efekt został zrównany z uchyleniem układu.
- **Skutki prawomocnego stwierdzenia niewypłacalności.** Prawomocne stwierdzenie niewypłacalności skutkuje wygaśnięciem układu. Efektom może być zarówno ogłoszenie upadłości, jak i oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości z przyczyn wskazanych w art. 13 ustawy z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 233 ze zm.).

Art. 179. [Dochodzenie roszczeń]

1. W przypadku uchylecia albo wygaśnięcia układu dotychczasowi wierzyciele mogą dochodzić swych roszczeń w pierwotnej wysokości. Wypłacone na podstawie układu sumy zalicza się na poczet dochodzonych wierzycielności.
2. Jeżeli wierzycielność została zaspokojona na podstawie układu w inny sposób, przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.
3. Po ogłoszeniu upadłości syndyk z urzędu umieszcza na liście wierzycielności umieszczone w spisie wierzycielności z uwzględnieniem kwot otrzymanych w ramach wykonania układu lub zaspokojenia wierzycielności w inny sposób.
4. Hipoteka, zastaw, zastaw rejestrowy, zastaw skarbowy lub hipoteka morska zabezpieczają wierzycielność w takiej wysokości, w jakiej nie została jeszcze zaspokojona.

PRZYKŁAD 3

Brak podstaw do uchylecia układu

Wierzyciel zobowiązany w układzie do dopłat na rzecz innych wierzycieli nie wykonuje swoich zobowiązań. Pozostali wierzyciele, nie mogąc wystąpić z wnioskiem o uchylenie układu, wystąpili przeciwko temu wierzycielowi w drodze egzekucyjnej.

W tej sytuacji nie ma przesłanki do uchylecia układu. Zaniechanie działania przez wierzyciela zobowiązanego do dopłat to niewykonywanie układu przez osobę trzecią. A to nie stanowi przesłanki do uchylecia układu.

PRZYKŁAD 4

Odmowa uchylecia układu przez sąd

Wierzyciele na podstawie dotychczasowego zachowania dłużnika stwierdzili, że jest oczywiste, iż układ nie zostanie wykonany. W tej sytuacji postanowili złożyć w sądzie wniosek o jego uchylenie.

W opisywanej sytuacji sąd nie przychylił się jednak do złożonego przez nich wniosku o uchylenie układu. Dotychczasowe zachowanie dłużnika nie jest bowiem okolicznością obiektywną, która mogłaby stanowić przesłankę oczywistości niewykonania układu. Odpowiedni wniosek można byłoby złożyć, np. gdyby doszło do działania wierzyciela pozaukładowego, który na drodze egzekucji pozbawiłby przedsiębiorstwo dłużnika zdolności produkcyjnych, utraty koncesji niezbędnej do prowadzenia jedynej działalności dłużnika lub katastrofy naturalnej.

komentarz

Wierzyciele umieszczeni na liście.

W przypadku uchylecia albo wygaśnięcia układu dotychczasowi wierzyciele dochodzą swoich należności w ich pierwotnej wysokości. Zmienia się natomiast wielkość należnych im odsetek. Syndyk z urzędu wciąga na listę wszystkich wierzycieli umieszczonych w spisie wierzycieli w postępowaniu restrukturyzacyjnym, pomniejszając ich wierzycielności o kwoty, w których zostali już zaspokojeni, na podstawie informacji pochodzących z ksiąg dłużnika. Wierzyciel nie ma obowiązku zgłaszania wierzycielności i powinien zostać ujęty na liście z urzędu z całą przysługującą mu wierzycielnością. Obowiązek zgłoszenia dotyczy natomiast nowych wierzycieli i wierzycieli nieobjętych układem.

■ **Dotychczasowi wierzyciele.** Dotychczasowi wierzyciele pozostają na spisie wierzycielności z kwotami pierwotnie tam ujętymi, które zostają odpowiednio pomniejszone, jeżeli wierzyciele w toku wykonywania układu otrzymali jakieś kwoty na poczet tych zobowiązań. W takim przypadku syndyk pomniejsza ich wierzycielności o kwoty otrzymane i wciąga na listę wierzycielności różnicę między kwotą ujętą w spisie jako należną dla wierzyciela a kwotą otrzymaną w realizacji układu.

■ **Doliczenie odsetek od wierzycielności.** Doliczenie odsetek od wierzycielności za okres pomiędzy dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego a dniem uprawomocnienia się postanowienia o uchyleniu układu następuje z urzędu. Odsetki nalicza się od całej kwoty pierwotnie uznanej, ale z uwzględnieniem zmniejszenia podstawy zależnie od tego, czy i jakie kwoty wierzyciel otrzymał w tym czasie od dłużnika. Jeżeli wierzyciel został zaspokojony w całości, wierzycielność wygasa, a odsetki od niej nie biegną.

■ **Pierwotna wysokość roszczenia.** Dochodzenie roszczeń w ich pierwotnej wysokości oznacza, że nie dokonuje się ponownego przeliczenia wierzycielności według kursu walut obcych lub wartości wierzycielności niepieniężnej. W mocy pozostaje wysokość wierzycielności ustalona w spisie, z omawianym wyżej wyjątkiem w postaci odsetek.

■ **Przeliczanie wierzycielności zaspokojonych w inny sposób.** Jeżeli wierzycielność została w wykonaniu układu zaspokojona w inny sposób, np. przez przejęcie majątku lub konwersję na udziały lub akcje, stopień zaspokojenia na potrzeby zaliczenia na poczet dochodzonych wierzycielności oblicza się według przelicznika określonego w układzie. Jeżeli udziały lub akcje zostały objęte za całość wierzycielności, wierzycielność wygasa i wierzyciel nie bierze udziału w postępowaniu upadłościowym.

■ **Wierzyciele zaspokojeni w całości.** W postępowaniu upadłościowym nie biorą w ogóle udziału wierzyciele, których wierzycielności zostały zaspokojone w całości na warunkach wynikających z układu. Z chwilą zapłaty ostatniej raty układowej przewidzianej danemu wierzycielowi, jego wierzycielność wygasa.

■ **Wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo.** Po uchyleniu układu prawa rzeczowe

zabezpieczające wierzycielności również tych wierzycieli, którzy za swoją zgodą byli objęci układem, zabezpieczają wierzycielność w pełnej wysokości, w jakiej jeszcze istnieje, czyli po odjęciu kwot już wypłaconych.

Uchylenie układu powoduje również uchylenie ograniczenia skuteczności zabezpieczenia do wysokości przewidzianej w układzie.

Jeżeli wierzycielność zabezpieczona na majątku upadłego została spłacona w całości na warunkach określonych układem, to takie zabezpieczenie wygasa niezależnie od późniejszego uchylecia układu.

■ **Wyciąg ze spisu wierzycielności po uchyleniu układu.** Wyciąg ze spisu wierzycielności nie traci mocy tytułu egzekucyjnego wraz z uchyleniem układu. Traci natomiast moc ograniczenia jego zakresu do kwot wynikających z treści układu. Oznacza to, że po uchyleniu układu wyciąg ze spisu wierzycielności uprawnia do egzekucji w pełnym zakresie wynikającym z tego spisu.

Aby udowodnić ograniczenie tego tytułu o kwoty wynikające z realizacji układu, dłużnik musi wytoczyć powództwo przeciwegzekucyjne.

Jeżeli wygaśnięcie układu nastąpiło na skutek ogłoszenia upadłości wyciąg ze spisu wierzycielności jako tytuł egzekucyjny nie będzie miał znaczenia, ponieważ z chwilą otwarcia postępowania upadłościowego nie ma już możliwości prowadzenia egzekucji.

DZIAŁ VII

Układ częściowy

Art. 180. [Zakres układu częściowego]

1. Dłużnik może złożyć propozycje układowe dotyczące jedynie niektórych zobowiązań, których restrukturyzacja ma zasadniczy wpływ na dalsze funkcjonowanie przedsiębiorstwa dłużnika.
2. Wyodrębnienie wierzycieli objętych układem częściowym odbywa się w oparciu o obiektywne, jednoznaczne i uzasadnione ekonomicznie kryteria dotyczące stosunków prawnych wiążących wierzycieli z dłużnikiem, z których wynikają zobowiązania objęte propozycjami układowymi.
3. Określenie kryteriów, o których mowa w ust. 2, które ma na celu pominięcie wierzyciela przeciwnego zawarcia układu częściowego, jest niedopuszczalne.
4. Wierzycielami objętymi układem częściowym mogą być w szczególności wierzycielności:
 - 1) z tytułu finansowania działalności dłużnika przez udzielone kredyty, pożyczki i inne podobne instrumenty;
 - 2) z tytułu umów o zasadniczym znaczeniu dla funkcjonowania przedsiębiorstwa dłużnika, w szczególności z tytułu dostawy najważniejszych materiałów lub umów leasingu majątku niezbędnego dla działalności prowadzonej przez dłużnika;
 - 3) zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem

skarbowym lub hipoteką morską na przedmiotach i prawach niezbędnych do prowadzenia przedsiębiorstwa dłużnika;
4) największe określone według sumy.

komментарz

■ **Przyczyny zawarcia układu częściowego.** Zazwyczaj dłużnik posiada bardzo wielu wierzycieli i kontrahentów mogących stać się wierzycielami w przyszłości, ale ich wierzytelności są na tyle małe, że nie są istotne dla funkcjonowania przedsiębiorstwa dłużnika. Wierzytelności istotne dla jego funkcjonowania posiada natomiast tylko kilku lub kilkunastu największych wierzycieli.

Dla dłużnika, zwłaszcza będącego dużym podmiotem o skomplikowanej strukturze finansowania, zawarcie układu tylko z tymi istotnymi wierzycielami, bez ingerowania w bieżącą działalność przedsiębiorstwa, może się okazać atrakcyjne. Z tego powodu dłużnik może złożyć propozycje układowe dotyczące jedynie niektórych zobowiązań, których restrukturyzacja ma najbardziej istotny wpływ na dalsze funkcjonowanie jego przedsiębiorstwa.

■ **Zasady wyodrębnienia wierzycieli.** Wyodrębnienie wierzycieli, którzy zostaną objęci układem częściowym, musi być oparte na kryteriach:

- obiektywnych, a więc niezwiązanych z emocjonalnym nastawieniem wobec wierzyciela,
- jednoznacznych, czyli pozwalających bez żadnych wątpliwości określić, czy dana wierzytelność jest objęta układem częściowym, czy nie,
- uzasadnionych ekonomicznie,
- dotyczących stosunków prawnych łączących wierzycieli z dłużnikiem, z których wynikają zobowiązania objęte propozycjami układowymi.

Niedopuszczalne są kryteria oparte na cechach osoby wierzyciela lub odwołujące się do zachowań wierzyciela.

■ **Niedopuszczalne kryteria wyodrębnienia wierzycieli.** Określenie takich kryteriów, które mają na celu pominięcie wierzyciela sprzeciwiającego się zawarciu układu częściowego, jest niedopuszczalne. W szczególności nie jest dozwolona zmiana propozycji układu częściowego będąca skutkiem jednoznacznego sprzeciwu wierzyciela.

■ **Przykłady wyodrębnienia wierzytelności.** Dla ułatwienia określenia kryteriów wyodrębnienia wierzycieli dla potrzeb układu częściowego omawiany przepis określa przykładowe sposoby wyodrębnienia wierzytelności:

- z tytułu finansowania działalności dłużnika przez udzielone kredyty, pożyczki i inne podobne instrumenty,
- z tytułu umów o zasadniczym znaczeniu dla funkcjonowania przedsiębiorstwa dłużnika, w szczególności z tytułu dostawy najważniejszych materiałów lub umów leasingu majątku niezbędnego dla działalności prowadzonej przez dłużnika,
- zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską – pod warunkiem ustanowienia takich zabezpieczeń na przedmiotach i prawach, które są niezbędne dla prowadzenia przedsiębiorstwa dłużnika,
- największe określone według sumy – chodzi o kwoty o zasadniczym znaczeniu dla działalności przedsiębiorstwa dłużnika.

[przykład 5]

Art. 181. [Brak wymogu zgody wierzyciela]

1. Jeżeli dłużnik przedstawił wierzycielowi, którego wierzytelność jest zabezpieczona hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską, propozycje układowe przewidujące pełne zaspokojenie, w terminie określonym w układzie, jego wierzytelności wraz z należnościami ubocznymi, które były przewidziane w umowie będącej podstawą ustanowienia zabezpieczenia, nawet jeżeli umowa ta została skutecznie rozwiązana lub wygasła, albo przewidujące zaspokojenie wierzyciela w stopniu nie niższym od tego, jakiego może się spodziewać w przypadku dochodzenia wierzytelności wraz z należnościami ubocznymi z przedmiotu zabezpieczenia, do objęcia wierzytelności układem częściowym nie jest konieczna zgoda takiego wierzyciela.

2. Do wierzytelności zabezpieczonych przeniesieniem na wierzyciela własności rzeczy,

wierzytelności lub innego prawa przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

komментарz

■ **Przesłanki możliwości objęcia wierzyciela układem rzeczowym mimo jego woli.** Wierzyciel zabezpieczony rzeczowo może zostać objęty układem częściowym także wbrew swojej woli.

Aby skorzystać z prawa do takiego układu, dłużnik ma obowiązek przedstawić wierzycielowi, którego wierzytelność jest zabezpieczona hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską, jak również wierzytelności zabezpieczonych przeniesieniem na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa, propozycje układowe przewidujące:

- pełne zaspokojenie wierzytelności takiego wierzyciela w terminie określonym w układzie, wraz z należnościami ubocznymi przewidzianymi w umowie będącej podstawą ustanowienia zabezpieczenia, także w sytuacji gdy umowa ta została skutecznie rozwiązana lub wygasła,
- zaspokojenie wierzyciela w stopniu nie niższym od tego jak w przypadku dochodzenia wierzytelności wraz z należnościami ubocznymi z przedmiotu zabezpieczenia.

■ **Należności uboczne.** Do wyliczenia, czy warunek zaspokojenia wierzyciela nie gorzej niż w wypadku egzekucji z przedmiotu zabezpieczenia wierzytelności został spełniony, przyjmuje się należność główną w pełnej kwocie wraz z należnościami ubocznymi, które były przewidziane w umowie będącej podstawą ustanowienia zabezpieczenia, nawet jeżeli umowa ta została skutecznie rozwiązana lub wygasła. Oznacza to w szczególności naliczenie odsetek umownych, karnych lub dodatkowych, nawet jeśli były one zastrzeżone na wypadek rozwiązania lub wygaśnięcia umowy.

■ **Obliczanie kwoty, jaką wierzyciel mógłby uzyskać z egzekucji.** Dla wyliczenia kwoty, jaką wierzyciel mógłby uzyskać z przedmiotu zabezpieczenia, konieczne jest sporządzenie wyceny wartości likwidacyjnej przedmiotu zabezpieczenia, pomniejszenie jej o koszty egzekucji, odjęcie wierzytelności, które wyprzedzałyby wierzyciela na podstawie art. 1025 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 101 ze zm.). W szczególności chodzi o wierzytelności z pierwszeństwem wpisu hipotecznego.

Tryb dokonywania wyceny nie jest określony ustawowo, dlatego można przyjąć, że jeśli wierzyciel objęty układem częściowym nie kwestionuje wysokości oszacowania, sąd powinien oprzeć się na przedłożonym operacie i we własnym zakresie zweryfikować koszty ewentualnej egzekucji oraz wysokość wierzytelności o charakterze uprzywilejowanym. Jeśli natomiast między dłużnikiem i wierzycielem zachodzi spór o wartość przedmiotu zabezpieczenia, sąd rozstrzyga go na podstawie materiału dowodowego przedkładanego przez strony.

W wielu przypadkach konieczne będą również opinie rzeczoznawców majątkowych. W postępowaniu restrukturyzacyjnym mogą stanowić podstawę rozstrzygnięcia sądowego. Dowód z opinii biegłego sądowego jest natomiast wyłączony na podstawie art. 196 p.r.

■ **Wymogi dla warunków propozycji układowych.** Warunki, które propozycje układowe przewidują dla wierzyciela zabezpieczonego, nie mogą być gorsze niż kwoty, które uzyskałby w wyniku egzekucji z przedmiotu zabezpieczenia.

Dla wierzycieli zabezpieczonych poprzez ustanowienie hipoteki konieczne będzie dostosowanie propozycji dla poszczególnych wierzycieli z uwzględnieniem ich pierwszeństwa.

■ **Dopuszczalne i niedopuszczalne propozycje układowe.** W przypadku kiedy wartość przedmiotu zabezpieczenia pomniejszona o koszty egzekucji jest większa od wartości wierzytelności wraz z odsetkami umownymi, propozycje układowe nie mogą przewidywać redukcji wierzytelności. W takiej sytuacji muszą one obejmować przynajmniej pełną spłatę całej wierzytelności wraz z odsetkami.

Układ może natomiast przewidywać wydłużenie czasu spłaty i rozłożenie płatności w czasie bez żadnych ograniczeń co do długości tego rozłożenia, ale z zachowaniem wartości wierzytelności wraz z odsetkami umownymi.

PRZYKŁAD 5

Wyodrębnienie wierzycieli

Dłużnik posiada trzydziestu wierzycieli, z których czterech posiada wobec niego wierzytelności w wysokości co najmniej 500 tys. zł, podczas gdy pozostali posiadają wierzytelności zdecydowanie niższe – najwyższa kwota wierzytelności przysługującej jednemu z tych wierzycieli to 50 tys. zł. Dłużnik chce zawrzeć układ częściowy, musi jednak wyodrębnić odpowiednich wierzycieli. W tym przypadku dłużnik powinien wyodrębnić czterech wierzycieli o największych wierzytelnościach, ponieważ kwoty tych wierzytelności są znacząco większe niż kwoty pozostałych wierzycieli i mają największe znaczenie dla funkcjonowania przedsiębiorstwa dłużnika. © P

Art. 182. [Postępowanie o zatwierdzenie układu]

1. Układ częściowy może zostać przyjęty i zatwierdzony wyłącznie w postępowaniu o zatwierdzenie układu albo przyspieszonym postępowaniu układowym.
2. W postępowaniu o zatwierdzenie układu sąd odmawia zatwierdzenia układu częściowego w przypadku stwierdzenia niezgodności z prawem określonych we wniosku o zatwierdzenie układu częściowego kryteriów wyodrębnienia wierzycieli objętych układem częściowym.
3. Niezwłocznie po złożeniu wniosku o otwarcie przyspieszonego postępowania układowego sąd orzeka w przedmiocie zgodności z prawem kryteriów wyodrębnienia wierzycieli objętych układem częściowym.
4. Na postanowienie stwierdzające niezgodność z prawem kryteriów wyodrębnienia wierzycieli zażalenie przysługuje dłużnikowi. W terminie przewidzianym do wniesienia zażalenia dłużnik może zaproponować inne kryteria wyodrębnienia wierzycieli.
5. Po uprawomocnieniu się postanowienia stwierdzającego niezgodność z prawem kryteriów wyodrębnienia wierzycieli sąd umarza postępowanie, chyba że dłużnik w terminie, o którym mowa w ust. 4, zaproponował inne kryteria. Kolejna zmiana kryteriów jest niedopuszczalna.

komментарz

■ **Postępowania, w których jest możliwe zawarcie układu częściowego.** W ramach postępowania restrukturyzacyjnego układ częściowy może zostać przyjęty w postępowaniu o zatwierdzenie układu lub w przyspieszonym postępowaniu układowym. Sporność, która jest warunkiem wszczęcia tych postępowań, wylicza się jedynie w stosunku do wierzytelności objętych układem częściowym. Oznacza to, że nawet bardzo wysokie i istotne kwoty będące przedmiotami sporów, ale niewskazane jako objęte układem częściowym, nie stanowią przeszkody do przeprowadzenia postępowania nawet wówczas, gdy po ich wliczeniu wielkość wierzytelności spornych przekraczały 15 proc.

■ **Układ częściowy w postępowaniu o zatwierdzenie układu.** W postępowaniu o zatwierdzenie układu sąd bada kryteria wydzielenia wierzycieli do układu częściowego przy okazji rozpoznawania wniosku o zatwierdzenie układu na posiedzeniu niejawnym. Stwierdzając, że zastosowane kryteria są niezgodne z prawem, sąd odmawia zatwierdzenia układu. Sąd nie powinien się jednak wstrzymać wówczas z badaniem pozostałych przesłanek do zatwierdzenia układu, ale także ocenić zgodność z prawem procedury zbierania głosów oraz samej propozycji układowej.

■ **Układ częściowy w przyspieszonym postępowaniu układowym.** W przyspieszonym postępowaniu układowym, które zostało otwarte w celu zawarcia układu częściowego, procedura przewiduje konieczność wydania postanowienia o zgodności z prawem kryteriów wyodrębnienia wierzycieli do układu częściowego. Sąd powinien je wydać przed otwarciem postępowania. Gdy sąd stwierdzi, że kryteria zostały wybrane prawidłowo, otwiera postępowanie, w którym dalsza procedura biegnie zgodnie z przepisami dotyczącymi standardowego postępowania, z tym wyjątkiem, że krąg wierzycieli, którzy winni uczestniczyć w takim postępowaniu jest węższy, bo ograniczony do objętych układem częściowym.

■ **Skutki stwierdzenia niezgodności z prawem kryteriów wyodrębnienia.** Gdy sąd stwierdzi, że kryteria zostały wybrane w sposób niezgodny z prawem, odpowiednie postanowienie doręcza dłużnikowi i nadzorcy sądowemu. Zażalenie na takie postanowienie może wnieść tylko dłużnik. Zamiast zażalenia może on także wnieść poprawione kryteria wyodrębnienia i w razie potrzeby zmodyfikować propozycje układowe oraz plan restrukturyzacji dostosowany do nowych kryteriów wyodrębnienia.

■ **Badanie poprawionych kryteriów przez sąd.** Nowe kryteria zaproponowane przez dłużnika podlegają niezwłocznemu badaniu przez sąd. Jeśli są one zgodne z prawem, sąd zatwierdza je postanowieniem, na które nie przysługuje skarga, i dalej proceduje z przyspieszonym postępowaniem układowym. Jeżeli stwierdzi niezgodność z prawem nowych kryteriów, dłużnikowi służy wyłącznie zażalenie, gdyż nie może ponownie wnieść poprawionych kryteriów.

■ **Uprawnoczenie się postanowienia o sprzeczności kryteriów z prawem.** Po uprawomocnieniu się postanowienia o stwierdzeniu niezgodności kryteriów wyodrębnienia z prawem sąd umarza postępowanie restrukturyzacyjne. Postanowienie takie można zaskarżyć na ogólnych zasadach obowiązujących w prawie restrukturyzacyjnym.

■ **Zawarcie układu częściowego w toku postępowania sanacyjnego.** Również w toku postępowania sanacyjnego możliwe jest prowadzenie postępowania o zatwierdzenie układu częściowego lub przyspieszonego postępowania układowego, zmierzających do zawarcia takiego układu częściowego. Takim układem częściowym mogą być jednak objęte tylko wierzytelności nieobjęte układem z mocy prawa, jeśli wierzyciele nie wyrazili zgody w postępowaniu sanacyjnym na objęcie ich wierzytelności układem.

Układ częściowy w postępowaniu sanacyjnym może dotyczyć także wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo na majątku dłużnika, również wbrew ich woli. Zatwierdzenie układu częściowego nie ma wpływu na tok postępowania sanacyjnego. Toczy się ono zgodnie z przyjętym harmonogramem wynikającym z planu restrukturyzacyjnego.

Układ częściowy może wskazywać, że będzie on skuteczny dopiero po prawomocnym zatwierdzeniu układu przyjętego w postępowaniu sanacyjnym, co jest korzystne dla wierzycieli nieobjętych układem częściowym.

W razie przyjęcia układu w postępowaniu sanacyjnym zapewnione jest również porozumienie z wierzycielami pozaukładowymi, którzy nie będą prowadzić egzekucji z majątku będącego przedmiotem zabezpieczenia.

Art. 183. [Propozycje układowe, ograniczenia]

1. Propozycje układowe nie mogą przewidywać dla wierzycieli objętych układem częściowym korzyści, które zmniejszają możliwość zaspokojenia wierzytelności nieobjętych układem.

2. Jeżeli propozycje układowe przewidują zabezpieczenie wierzytelności objętych układem częściowym przez ustanowienie na majątku dłużnika hipoteki, zastawu, zastawu rejestrowego, hipoteki morskiej lub przeniesienie własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa na zabezpieczenie, zabezpieczenia te będą bezskuteczne w stosunku do masy upadłości lub wierzycieli dłużnika, jeżeli upadłość dłużnika zostanie ogłoszona w ciągu roku od dnia wydania postanowienia o zatwierdzeniu układu częściowego albo w tym samym terminie wniosek o ogłoszenie upadłości zostanie oddalony na podstawie art. 13 Prawa upadłościowego.

komментарz

■ **Wymogi dla propozycji układowych.** Propozycje układowe przedstawione wierzycielom objętym układem częściowym nie mogą osłabiać pozycji wierzycieli nieobjętych tym układem. Powinny natomiast prowadzić do przywrócenia albo wzmocnienia możliwości dłużnika do bieżącej spłaty zobowiązań. Nie mogą również przewidywać pozbawienia dłużnika istotnych składników majątkowych.

■ **Bezskuteczność zabezpieczeń przewidzianych w układzie częściowym.** Dodatkowo zabezpieczeniem interesów wszystkich wierzycieli, na wypadek gdyby układ

częściowy przewidywał dla wierzycieli nim objętych zabezpieczenia w postaci praw rzeczowych lub przeniesienia własności rzeczy należących do dłużnika, jest bezskuteczność tych zabezpieczeń w stosunku do masy upadłości lub wierzycieli dłużnika, jeżeli upadłość dłużnika zostanie ogłoszona w ciągu roku od dnia wydania postanowienia o zatwierdzeniu układu częściowego albo w tym samym czasie wniosek o ogłoszenie upadłości zostanie oddalony z powodu braku majątku wystarczającego na pokrycie kosztów postępowania. Wierzyciele objęci układem częściowym powinni więc zwracać uwagę nie tylko na wykonalność tego układu, ale również na ogólną kondycję przedsiębiorstwa.

Art. 184. [Karta do głosowania]

W przypadku samodzielnego zbierania głosów przez dłużnika karta do głosowania, oprócz elementów wskazanych w art. 213, zawiera wskazanie, że układ ma charakter częściowy, oraz określenie kryteriów decydujących o objęciu wierzycieli układem częściowym.

komentarz

■ **Elementy karty do głosowania w układzie częściowym.** Układ częściowy ma specyficzny charakter, dlatego też wierzyciele powinni zostać jednoznacznie uprzedzeni, że zaproponowany im układ jest układem częściowym. Wierzyciele powinni zostać również poinformowani o kryteriach wyodrębnienia. W razie wątpliwości wierzyciele mogą skorzystać z uprawnienia do wniesienia zastrzeżeń do nadzorca układu.

Art. 185. [Udzielanie informacji wierzycielowi, ograniczenia]

1. W postępowaniu o zatwierdzenie układu dłużnik oraz nadzorca układu nie są obowiązani udzielać wierzycielowi nieobjętemu układem częściowym informacji o sytuacji majątkowej dłużnika i możliwości wykonania układu częściowego.

2. Wierzyciel nieobjęty układem częściowym może zgłaszać zastrzeżenia, o których mowa w art. 216 ust. 2, wyłącznie w zakresie niezgodnego z prawem określenia kryteriów wyodrębnienia wierzycieli objętych układem częściowym oraz w zakresie zgodności propozycji układowych z art. 183 ust. 1.

komentarz

■ **Ograniczenie uprawnień pozostałych wierzycieli.** Układ częściowy wpływa

na sytuację tylko niektórych wierzycieli, dlatego też uprawnienia wierzycieli niebędących uczestnikami tego postępowania powinny być ograniczone. Wierzyciele ci nie mogą żądać od dłużnika i nadzorca układu informacji o sytuacji majątkowej dłużnika i wykonalności układu częściowego. Celem tej regulacji jest zapewnienie konkurencyjności i zapobieganie ujawnieniu tajemnicy przedsiębiorstwa i tajemnicy handlowej dłużnika.

■ **Uprawnienie do składania zastrzeżeń.** Wierzyciel nieobjęty układem częściowym jest uprawniony do składania zastrzeżeń do układu, ale wyłącznie co do kryteriów wyodrębnienia wierzycieli objętych układem częściowym, a także przeciwko zastrzeżeniu dla wierzycieli objętych układem częściowym korzyści, które zmniejszają możliwość zaspokojenia pozostałych wierzycieli.

Omawiany przepis jest konsekwencją regulacji zawartej w art. 183 ust. 1 p.r., która wskazuje, że propozycje układowe nie mogą przewidywać dla wierzycieli objętych układem częściowym takich korzyści, które zmniejszają możliwość zaspokojenia wierzycieli przysługujących pozostałym wierzycielom.

Art. 186. [Przyjęcie układu częściowego]

Układ częściowy zostaje przyjęty, jeżeli większość wierzycieli, którzy oddali ważny głos, mających łącznie dwie trzecie sumy wierzycielności przysługującej wierzycielom objętym układem częściowym i uprawnionym do głosowania, głosowała za przyjęciem układu częściowego.

komentarz

■ **Wymagana większość.** Przyjęcie układu częściowego następuje po uzyskaniu odpowiedniej większości liczonej w stosunku do uprawnionych do głosowania. Ważny głos za układem musi oddać większość wierzycieli, czyli ponad 50 proc. spośród uprawnionych dysponujących ponad 2/3 kapitału wierzycielskiego, liczonych również w stosunku do kwot przysługujących wszystkim wierzycielom objętym układem częściowym.

■ **Zastosowanie zasad liczenia większości głosów.** Opisana powyżej zasada liczenia większości głosów od wszystkich uprawnionych obowiązuje w każdym postępowaniu, w którym może być zawarty układ częściowy, zarówno w postępowaniu o zatwierdzenie układu, jak i w przyspieszonym postępowaniu układowym. W wypad-

ku przyspieszonego postępowania układowego przepis art. 186 p.r. jest przepisem szczególnym i powoduje, że nie stosuje się ogólnego przepisu art. 119 p.r.

■ **Zasada jednakowego traktowania wierzycieli.** W postępowaniu prowadzącym do zawarcia układu częściowego nie przeprowadza się podziału na grupy interesu. Wszyscy wierzyciele objęci układem częściowym muszą być traktowani tak samo, jednak z zastrzeżeniem art. 163 ust. 3 p.r., czyli dostosowania propozycji układowych dla wierzycieli zabezpieczonych na majątku dłużnika do przysługującego im pierwszeństwa. Jeśli istnieje potrzeba zaproponowania wierzycielom objętym układem częściowym różnych propozycji układowych, konieczne jest przeprowadzenie kilku postępowań o zawarcie układu częściowego.

Art. 187. [Wskazanie wierzycieli objętych układem częściowym]

1. Układ częściowy obejmuje wierzycieli, którzy spełniają kryteria wyodrębnienia wierzycieli i zostali umieszczeni w spisie wierzycielności lub stawili się na zgromadzeniu wierzycieli, przedkładając sędziemu-komisarzowi tytuł egzekucyjny lub zostali dopuszczeni do udziału w zgromadzeniu na podstawie art. 107 ust. 3. Przepisu art. 166 ust. 1 nie stosuje się.

2. W postanowieniu o zatwierdzeniu układu sąd wskazuje wierzycieli objętych układem częściowym.

komentarz

■ **Spełnienie kryteriów wyodrębnienia wierzycieli.** Aby wierzyciel został objęty układem częściowym, musi zostać spełnionych kilka warunków. Pierwszym warunkiem jest spełnienie przez niego kryteriów wyodrębnienia wierzycieli. Wierzyciel posiadający wierzycielności mieszczące się w tych kryteriach, jak i niespełniające ich, jest objęty układem tylko w zakresie wierzycielności spełniającej kryteria, natomiast z pozostałymi wierzycielnościami pozostaje wierzycielem nieobjętym układem częściowym. Jeżeli kryterium wyodrębnienia stanowi suma przysługująca wierzycielom, to wlicza się do niej sumę wszystkich wierzycielności przysługujących wierzycielowi, niezależnie od tytułu i sposobu zabezpieczenia.

■ **Ujęcie w spisie wierzycielności.** Kolejnym warunkiem jest ujęcie w spisie wierzycielności sporządzonym przez nadzorcę sądowego lub nadzorcę ukła-

du. Jeżeli wierzyciel nie został umieszczony w spisie, ale na zgromadzeniu wierzycieli przedstawił tytuł egzekucyjny i wykazał, że spełnia kryteria objęcia układem – również jest nim objęty.

■ **Posiadanie wierzycielności spornej i spełniającej kryteria.** Jeśli wierzyciel nie został objęty spisem i nie posiada tytułu egzekucyjnego, a posiada wierzycielność sporną lub warunkową pod warunkiem zawieszającym mieszczącą się w kryteriach objęcia układem, może żądać dopuszczenia do udziału w zgromadzeniu przez sędziego-komisarza. Sędzia-komisarz, dopuszczając do udziału w głosowaniu, określi sumę, z jaką wierzyciel weźmie w nim udział. Ta suma jest równocześnie sumą, z którą wierzyciel jest objęty układem częściowym.

■ **Wierzyciele nieobecni na zgromadzeniu.** Wierzyciele nieobjęci spisem, którzy nie wzięli udziału w zgromadzeniu, nie są objęci układem częściowym, nawet jeśli ich wierzycielności spełniają kryteria objęcia układem.

Art. 188. [Zażalenie na postanowienie]

Na postanowienie o zatwierdzeniu układu częściowego zażalenie przysługuje również wierzycielowi nieobjętemu układem częściowym, przy czym może on wnosić wyłącznie zarzuty naruszenia art. 180 lub art. 183 ust. 1.

komentarz

■ **Prawo do wniesienia zażalenia.** Wierzyciel, który nie jest objęty układem częściowym, nie jest też uczestnikiem postępowania restrukturyzacyjnego o zawarcie układu częściowego. Jako wierzyciel dłużnika jest on jednak uprawniony do zażalenia na postanowienie o zatwierdzeniu układu.

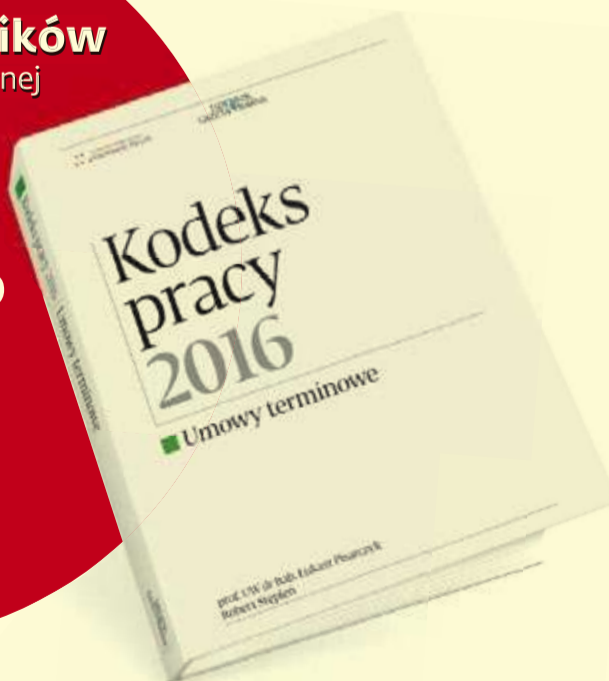
■ **Dostępne zarzuty.** Zarzuty kierowane przez wierzyciela nieobjętego układem częściowym mogą dotyczyć jedynie zgodności z prawem kryteriów wyodrębnienia wierzycieli objętych układem częściowym oraz faktu obniżenia, w razie realizacji propozycji układowych, zdolności dłużnika do regulowania zobowiązań nieobjętych układem częściowym.

■ **Sytuacja wierzyciela wyłącznie rzeczowego.** Wierzyciel wyłącznie rzeczowy nie jest objęty układem częściowym, gdyż nie jest uczestnikiem postępowań restrukturyzacyjnych. Nie ma on również prawa do złożenia zażalenia na podstawie omawianego przepisu. ©

DZIENNIK
GAZETA PRAWNA

Tylko dla Czytelników
Dziennika Gazety Prawnej

25%
zniżki

W PUBLIKACJI:

- **praktyczny komentarz** do najnowszych rewolucyjnych zmian w Kodeksie pracy, które weszły w życie w 2016 r. napisany przez wybitnych specjalistów: Prof. UW dr hab. Łukasz Pisarczyk i Robert Stępień
- ujednoczona treść ustawy z **oznaczonymi najnowszymi zmianami**
- **przykłady** pomocne w zrozumieniu i stosowaniu nowych rozwiązań prawnych

Tylko **96 zł**
zamiast **129 zł!**

ZAMÓW KODEKS PRACY 2016 Z 25% ZNIŻKĄ:
www.sklep.infor.pl/promocjapk.html | tel.: 22 761 31 27 lub 801 626 666

PRENUMERATA:

Cena prenumeraty DZIENNIKA GAZETA PRAWNA: Wersja Standard – miesięczna (kwiecień 2016 r.): 105,00 zł; – kwiecień–grudzień 2016 r.: 864,50 zł. Wersja Premium – miesięczna (kwiecień 2016 r.): 121,80 zł; – kwiecień–grudzień 2016 r.: 1016,50 zł. Wszystkie ceny brutto (zawierają 8% VAT). Więcej informacji na stronie www.gazetaprawna.pl/prenumerata